

Den næste sag på dagsordenen var:

3) Tredje behandling af lovforslag nr. L 212:

Forslag til lov om ændring af lov om dagpenge ved sygdom eller fødsel. (Minimumsydelse til selvstændige erhvervsdrivende).

Af socialministeren (Aase Olesen).

(Fremsat 17/2 89. Første behandling 24/2 89. Betænkning 13/4 89. Anden behandling 18/4 89).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

Lovforslaget

vedtoges med 90 stemmer (KF, SF, V, FP, RV, CD og KRF) mod 37 (S).

Formanden:

Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

4) Tredje behandling af lovforslag nr. L 101:

Forslag til lov om ændring af lov om social bistand. (Ændring af reglerne om offentligt formidlet pasning af arbejdslediges børn).

Af Jane Oksen (FP) m.fl.

(Fremsat 15/11 88. Første behandling 6/12 88. Betænkning 13/4 89. Anden behandling 18/4 89).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

Lovforslaget

forkastedes, idet 15 (FP) stemte for, 116 (S, KF, SF, V, RV, CD og KRF) imod.

Den næste sag på dagsordenen var:

5) Anden behandling af lovforslag nr. L 181:

Forslag til lov om ændring af lov om social bistand. (Ændring af forsøgsregler med hensyn til pasning af børn).

Af Bente Juncker (CD) m.fl.

(Fremsat 17/1 89. Første behandling 15/2 89. Betænkning 13/4 89).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer og spørgsmålet om dets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

§§ 1 og 2

vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Op- hold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

6) Forespørgsel nr. F 24:

Forespørgsel til justitsministeren:

»Med udgangspunkt bl.a. i de meget lave opklaringsprocenter for anmeldte forbrydelser, politiets arbejdsvilkår og det stigende misbrug af alkohol og narkotika bedes ministeren redegøre for, hvordan regeringen vil forebygge den form for kriminalitet, der især rammer almindelige mennesker i deres dagligdag, f.eks. gadevold, tyveri fra boligen, bil- og cykeltyverier.«

Af Inger Stilling Pedersen (KRF) m.fl.

(Forespørgslen anmeldt 17/3 89. Fremme af forespørgslen vedtaget 29/3 89).

Begrundelse

Inger Stilling Pedersen (KRF):

Kristeligt Folkeparti har ønsket denne forespørgselsdebat for at få belyst, hvad man gør ved den almindelige kriminalitet. Vi taler tit om de grove ting, og de hører selvfølgelig også med her, men der er mange ting, som gør mennesker utrygge i hverdagen, lige fra cykel- og biltyverier til indbrud i private hjem og tasketyverier på gaden.

Alt det gør, at mennesker bliver isolerede og ikke tør færdes ude, bliver utrygge, får deres hverdag slået i stykker, fordi den bil, de skulle bruge til at køre børnene af sted i om morgenen, ikke er der osv. osv. Mange føler sig utrygge og føler, at retstilstanden herhjemme ikke er, som den burde være, og efter kriminalpolitiets årsmøde har vi også fået nogle signaler om, at der er noget, der er galt.

Vi synes, det ville være godt at få talt tingene grundigt igennem i dag og se på, hvilke muligheder vi har for at forbedre retstilstanden.

Besvarelse

Justitsministeren (H.P. Clausen):

Det er klart, at jeg har megen forståelse for den forespørgsel, vi skal behandle her, og for baggrunden for den. Selv om der faktisk er en bedring i opklaringsprocenten, specielt for de grovere forbrydelser, må vi desværre konstatere en stigning i kriminaliteten, som naturligvis er forskellig for de enkelte forbrydelseskategorier, men er til stede både inden for den grovere kriminalitet og det, vi taler om i dag, det, der betegnes som mindre grov kriminalitet, eller, som det er formuleret af forespørgerne, kriminalitet, der især rammer almindelige mennesker i deres dagligdag, f.eks. gadevold, tyveri fra boligen, bil- og cykeltyverier. Det er måske lidt misvisende at kalde disse indbrudstyverier, brugstyverier etc. mindre grov kriminalitet, for det føles jo groft nok af dem, der udsættes for den, og ganske mange har jo oplevet eller været på nært hold af denne mangfoldighed af de såkaldte mindre forbrydelser.

Det er klart, at vi må være parat til at sætte stærkt ind over for den groveste kriminalitet, men efter min opfattelse skal man ikke underkende behovet for, at man også gør en særlig indsats med hensyn til de utallige såkaldt min-

dre grove former for straffbare handlinger, når almindelige mennesker rammes. Det er jo nok også inden for det område, vi specielt støder på de helt unge lovovertrædere, og en indsats over for dem vil forhåbentlig også betyde, at man kan få mulighed for i videst muligt omfang at få disse unge mennesker væk fra den kriminelle løbebane.

Der er altså behov for en bred og målrettet indsats over for den samlede kriminalitetsudvikling. Efter min opfattelse er det også det, der ligger bag forespørgslen, og det kan vi tilslutte os.

Ikke mindst med hensyn til de former for kriminalitet, Kristeligt Folkeparti sigter til i forespørgslen, har det kriminalitetsforebyggende arbejde en særlig betydning, f.eks. SSP-samarbejdet i relation til børn og unge. Dette samarbejde mellem politi og social- og skoleforvaltning på tværs af forskellige sektorer har vi hidtil haft gode erfaringer med, og det må fortsættes og udvikles bedst muligt.

Der opstod jo visse problemer angående spørgsmålet om videregivelse af personoplysninger i forbindelse med SSP-samarbejdet, og ombudsmanden har, som man ved, rejst kritik af den fortolkning af reglerne om videregivelse af personoplysninger, som er kommet til udtryk i nogle SSP-pjecer fra Det Kriminalpræventive Råd. Som jeg tidligere har oplyst, overvejer man i øjeblikket i Justitsministeriet mulighederne for at gennemføre en lovændring, der kan sikre, at SSP-samarbejdet kan fortsætte, også med hensyn til bestemte børn og unge.

Men på trods af alle de gode indsatser i det forebyggende arbejde, vi ser i disse år, kommer unge alligevel ud i kriminalitet. Vi havde en debat her i Tinget den 23. februar 1989 om nye reaktioner over for unge lovovertrædere, hvor jeg redegjorde for de initiativer, regeringen vil tage på dette område. Der var bred tilslutning til, at regeringen kan gå videre med overvejelserne om gennemførelsen af nogle nye former for reaktioner over for unge lovovertrædere.

Efter min opfattelse er der behov for umiddelbart mærkbare reaktioner både over for de unge og andre kriminelle, som kan medvirke til at styrke ansvarsbevidstheden og gøre det klart, at der er en mærkbar sammenhæng mellem det forhold, der straffes, eller det forhold, der gribes ind over for, og så sanktionen. Det gælder specielt for de unge, hvor det i modsætning til

[Justitsministeren]

en praksis med tiltalefracfald kan medvirke til at styrke de unges ansvarsbevidsthed.

Når vi taler om disse ting, taler vi jo også om politiets arbejdsvilkår, og det er derfor, jeg har taget SSP-samarbejdet med her. Jeg deler den opfattelse, at politiets arbejde bør have så gode vilkår som muligt, og at vi skal sikre, at politiet har disse muligheder både i samarbejdet med andre i det forebyggende arbejde og i opklaringsarbejdet, i bekæmpelsen af kriminaliteten. Effektivt politiarbejde er en væsentlig faktor i bekæmpelsen af kriminalitet. Efter min mening har vi et godt politi, men vi har også en forpligtelse til at sikre politiets arbejdsmuligheder.

Jeg har nævnt initiativer over for børn og unge, men vil også gerne fremhæve de mange initiativer, som er taget af Det Kriminalpræventive Råd med hensyn til, hvordan man bedst sikrer sig mod indbrud, mod tyveri af cykler og motorkøretøjer osv., altså noget af det, som er anført i forespørgslen. Her tror jeg det er værd at understrege rådets nabo-hjælpskampagne. Der er uddelt over 700.000 brochurer om kampagnen og opklæbet disse særlige nabo-hjælpsmærkater ved næsten 500.000 boliger her i landet, og jeg tror afgjort, at det har sin betydning til løsning af nogle af de problemer, som danner baggrund for denne forespørgsel.

Der er for mig at se ingen tvivl om, at en sådan kampagne har en stor kriminalpræventiv effekt. Det er overordentlig positivt, at så mange mennesker på denne måde deltager i det kriminalpræventive arbejde. Og det er i høj grad arbejde, som indgår i dagligdagen, dér, hvor vi må prøve at sikre, at almindelige mennesker ikke møder den form for kriminalitet, som er nævnt i forespørgslen. Der har også vist sig at være en meget stor social effekt ved dette arbejde. I en lang række tilfælde har man fået understreget et godt naboskab og dermed også tryk-khed hos borgerne i den forbindelse.

Det vil løbende blive overvejet, hvordan man bedst muligt kan tilrettelægge en opfølgning af dette arbejde med henblik på at sikre, at en sådan meget stor del af befolkningen også på længere sigt på denne måde deltager i det kriminalpræventive arbejde.

Ikke mindst når det drejer sig om den store mangfoldighed af den type forbrydelser – kald dem småforbrydelser, kald dem, hvad man vil – som er omtalt som begrundelse for forespørgslen, tror jeg, at befolkningens interesse for og

medvirken til kriminalitetsbekæmpelse er af helt afgørende betydning.

Det er også af betydning, at vi sætter ind dér, hvor retsbevidsheden krænkes, dér, hvor vi får situationer, hvor nogle kan tillade sig at gøre det, som andre ikke kan. Det handler altså også om holdningen i samfundet, forståelsen for, hvad der er acceptabelt, og hvad der ikke er acceptabelt. Det, der er strafbart efter lovgivningen, bør man ikke acceptere opfattes som acceptabelt nogetsteds i landet.

Det er efter min vurdering overordentlig vigtigt, at vi ikke mindst i de senere år, bl.a. i forbindelse med etablering af forskellige former for nærpolti, i stigende omfang har brugt politiets ressourcer også i den forebyggende og tryghedsskabende indsats, som nærpolitiet er udtryk for. Politiets indsats rammer på den måde langt bredere, end når politiet alene skal bruge sine kræfter på at skride ind over for konkrete lovovertrædelser. Det er jo klart, at politiets indsats i den slags tilfælde rammer på en god måde, selv om resultaterne ofte ikke er umiddelbart målelige, men må ses i det længere perspektiv. Jeg tror, det er vigtigt at have dette med i overvejelserne, når man tænker på den måde, politiets ressourcer tilrettelægges på.

Det er naturligvis et spørgsmål om at finde en balance på dette område, hvor politiets ressourcer skal lægges til rette på den bedst mulige måde til bekæmpelse af alle former for kriminalitet. Men der har jo her i Folketinget været tilslutning til den kraftige betoning af den forebyggende indsats som en del af politiets arbejde, og for mit vedkommende lægger jeg altså også vægt på den del af det, som har med opklaringen af forbrydelserne at gøre.

Jeg forstår altså baggrunden for forespørgslen og er særdeles opmærksom på de problemer, som er rejst i forespørgslen. Regeringen følger udviklingen løbende for at tilrette politiarbejdet og de kriminalpræventive foranstaltninger, for at vi kan forebygge kriminaliteten også dér, hvor den rammer almindelige mennesker i deres dagligdag, som Kristeligt Folkeparti har formuleret det.

*Forhandling***Inger Stilling Pedersen (KRF):**

Jeg vil gerne takke ministeren for en positiv imødekommelse af mange af de ting, vi ønsker at få frem.

[Inger Stilling Pedersen]

Det er jo et meget alvorligt emne, vi beskæftiger os med. Det er noget, som kan ramme os selv og vore nærmeste, og vi kender nok alle sammen nogle, der har problemerne inde på livet. Og vi ved også, at reaktionerne over for dem ofte er, at man synes, at der ikke gøres noget fra samfundets side, fra myndighedernes side. Og hvis der ikke gøres noget, kan resultatet blive anarki på dette område – sådan forstået, at folk vil lave deres huse om til fæstninger, man vil gå bevæbnet, man vil gå i usikkerhed og utryghed.

Derfor er det vores politiske opgave at sørge for, at man kan færdes så trygt som muligt både på gaden og i sit eget hjem, eller hvor man er.

Kriminalitet er jo nok umulig at udrydde. Alligevel må vi ikke give op, men spørge: Jamen hvordan kan vi gøre noget for, at der bliver så lidt kriminalitet som overhovedet muligt?

Jeg tror, det er vigtigt, at vi dér tager fat i forholdene omkring familien, navnlig når det drejer sig om de helt unge. Her er det vigtigt at forebygge. Det er det hele tiden, men det er vigtigt, at de unge ikke bliver kriminelle. Og hvis de på en eller anden måde kommer ud i det, må de så hurtigst muligt bringes væk fra det. Det nytter ikke noget, at der breder sig en fornemmelse af, at hvis man er under 15, sker der ikke noget, og er man mellem 15 og 18, får man bare en formaning.

Det er vigtigt, at de unge forstår, at den slags handlinger har nogle konsekvenser og ikke tolereres. Spørgsmålet er bare, hvad vi så skal gøre ved dem – for der er jo ingen, der ønsker, at disse unge skal i fængsel.

Vi har fremført, at man kunne sætte nogle sanktioner ind, som kommunerne kunne administrere, men det kræver altså, at disse ting så også følges op fra kommunal side, således at der findes det nødvendige antal pladser at anbringe børnene og de unge på, hvor alternativet – det gælder navnlig for unge over 15 år – ville være fængsel.

Jeg kan næsten ikke finde nogen undskyldning for at sætte så unge mennesker i et fængsel, hvor de måske kan lære alt det, de ikke kan i forvejen, så det bliver endnu værre.

Det er derfor, vi mener, at vi skal opfordre amter og kommuner til at være vågne og til på det sociale område at sørge for, at der hurtigt kan sættes ind, når en ung er på vej ud i kriminalitet. Det opdages måske rent tilfældigt af

forældrene, af lærere i skolen eller måske af ungdomsledere i klubben, eller hvor det er. Så skal man ikke bare ignorere det, men virkelig tage fat på det som et alvorligt problem. Det må være det, man kalder næstekærlighed.

Blødsødenheden kommer frem, når man bare lader stå til år efter år, indtil den unge er blevet så kriminel, at der faktisk, siger man, ikke er noget at gøre og man har givet op over for den unge.

Noget af det, som vi i Kristeligt Folkeparti lægger umådelig vægt på, er, at vi får styrket familierne, giver forældre og børn bedre mulighed for at være sammen og sørger for at få de helt unge væk fra den kriminelle løbebane så hurtigt som muligt, dvs. får dem til at forstå, at handlinger altid har nogle konsekvenser.

Det er også vigtigt, at vi ser på indbruddene i de private hjem. I toget, eller når man på anden vis er ude at rejse, kan man komme til at sidde over for en ængstelig ældre dame, der overhovedet ikke har ro på sig, fordi hun ikke ved, hvad der nu vil ske, medens hun ikke er hjemme. Eller man kan komme hjem til et hus, der er raseret, som der stod i et brev, jeg fik fra et ægtepar. Jeg kunne nævne masser af eksempler på, at folk har fået kriminaliteten ind på livet, hvor det ikke bare er en avisoverskrift, men en realitet, at man vågner op om natten ved, at der er ubudne gæster, osv. osv. Det er ikke bare det, at man tager andres ting – det kan i sig selv være slemt nok – men det, at de faktisk ødelægger livet og tilværelsen for nogle mennesker. Derfor bør man se langt alvorligere på den slags ting, end man måske hidtil har gjort.

En anden ting er: Hvordan er så politiets muligheder for at opklare indbrud eller for, hvis man har opklaret dem, at sætte nogle sanktioner ind? Mange er blevet stødt, når de har ringet til politiet og har fået at vide, at nu kommer man så hurtigt, som man kan, men så optager man bare en rapport, og så kan man ellers ikke gøre ret meget mere, for det har man ikke ressourcer til. Det virker ikke rart på det menneske, der lige står i situationen.

Det kan også godt være, at man fanger tyven, men så sker der måske ikke ret meget mere, fordi der heller ikke er ressourcer til en større efterforskning af tingene. Og skulle man endelig nå frem til at dømme, er der ikke plads til at komme ind og afsone dommen. Det kan jo også dreje sig om alvorligere ting. Når man i avisen

[Inger Stilling Pedersen]

kan læse, at et menneske, der er idømt en lang straf f.eks. for overfald og voldtægt og lignende, går frit omkring og venter i lang, lang tid på at komme ind og afsone sin dom, så kan man da udmærket forstå, at folk bliver utrygge og ængstelige.

Hertil kommer, at det for de mennesker kan være en svær ting; de er måske nu på vej ud af kriminalitetet, har måske endda fået et arbejde, og så skal de pludselig en dag lang tid efter ind at afsone. Den situation kunne måske have været undgået, hvis de straks var kommet ind. Så kunne man også have hjulpet de mennesker.

Det er også vigtigt, at man tilbagemelder til ofrene. Jeg kender flere, der har haft indbrud, og som aldrig får noget at vide om, hvordan det er gået med sagen. Det er en lidt mærkelig fornemmelse, og mange tænker: Nå ja, man gør nok ikke så meget ved det.

Jeg tror, det er vigtigt, at vi sørger for at give politiet sådanne arbejdsvilkår, at det har mulighed for at opklare ting. Det er vigtigt, at politiet ikke skal beskæftige sig for meget med kontormæssige opgaver; det er spild af dets uddannelse. Det lyder smukt, at man nu vil spare f.eks. på kontorpersonalet, men det betyder måske i realiteten, at politiet skal bruge tid på det i stedet for på det arbejde, som det egentlig skulle udføre.

I Randers har vi haft det tilfælde, at arresten brændte, og for at spare har man i flere år udskudt at genopbygge den – med det til følge, at politiet skal bruge adskillige timer på at fragte indsatte til andre arrester. Spild af tid!

Hvis vi virkelig vil have nogle opklaringsprocenter, der ikke er så lave, som de er nu, når det gælder indbrud, tyveri af biler og den slags ting, bør vi også sørge for, at der er ressourcer til, at man kan klare det.

Jeg skal ikke komme så meget ind på politiets arbejde i øvrigt, men når det gælder arbejdsfordelingen inden for politiet, kunne man ønske sig, at de ældre betjente var mere på opklaringsarbejde, de unge ude i marken. Så kunne man måske også opnå, at politistyrken holdt lidt længere.

Vi lægger uhyre stor vægt på SSP-samarbejdet. Det kan ikke være rigtigt, at der skal stilles hindringer i vejen for det. Det er umådelig vigtigt, at vi får sat ind så tidligt som overhovedet muligt.

Jeg håber, at denne debat, som jo ikke kan blive udtømmende, fordi der er så mange emner, man kan komme ind på, kan medvirke til, at vi også får gjort noget ved disse problemer. Jeg ved godt, at det i mange tilfælde er et penge-spørgsmål. Vi kan måske ikke nå så meget i denne samling, men der kommer jo en ny finanslov med nogle nye muligheder, og jeg tror, det er vigtigt, at vi tænker på, at de penge, vi måske skal give ud nu på forebyggende arbejde og på en styrkelse af politiet, er penge, vi vil kunne spare på længere sigt.

Det, det gælder om, er jo at sørge for, at ingen bliver kriminelle, så vidt vi kan gøre noget til det. Vi må ikke bare lade stå til, men lade de pågældende forstå, at handlinger altid har nogle konsekvenser. Men det skal helst være nogle konsekvenser, som er opdragende og fører væk fra kriminaliteten. Vi skal ikke bare lade stå til og sige: Jamen det er nok altid de andre, det rammer. Vi ser alvorligt på de ting, som altså også rammer dem, som vi har tilladt os at kalde »almindelige mennesker«. Det er jo irriterende at få stjålet sin bil og få den tilbage ødelagt og så måske selv skulle til at betale, mens den, der har gjort det, bare får lov til at gå og får en lille reprimande om, at det må man sandelig ikke. Ofrenes stilling mener vi altså skal prioriteres meget højere.

Der kunne være meget mere at sige, men jeg vil slutte af med på Kristeligt Folkepartis vegne at fremsætte følgende:

Forslag om motiveret dagsorden.

»Folketinget opfordrer regeringen til at arbejde for

- at forbedre politiets arbejdsforhold, således at der frigøres ressourcer fra f.eks. politiets kontorsektor til det politimæssige arbejde,
- en forbedring af de lave opklaringsprocenter,
- en effektivisering af sanktionspolitikken, således at en domfældt kan påbegynde afsoningen straks, og således at antallet af tiltalefrafald til unge lovovertrædere mindskes mest muligt,
- at amtskommunerne sikrer det nødvendige antal pladser i familiepleje eller på institutioner for børn og unge med sociale adfærdsproblemer, bl.a. for at undgå, at unge lovovertrædere mellem 15 og 18 år afsønes sammen med ældre kriminelle,

[Inger Stilling Pedersen]

– at der iværksættes oplysningskampagner om den reelle risiko for at blive ramt af en forbrydelse, om at vise respekt for andres ting og om, at det medfører et personligt ansvar og får konsekvenser, hvis man begår lovovertrædelser.

Folketinget går herefter over til næste sag på dagsordenen.«

(Dagsordensforslag nr. D 37).

Formanden:

Der er nu fremsat følgende forslag om motiveret dagsorden: (se ovenfor). Dette forslag indgår nu i forhandlingen.

(Kort bemærkning).

Carsten Andersen (SF):

Både justitsministeren og fru Inger Stilling Pedersen var inde på, at SSP-samarbejdet blev forhindret, og fru Inger Stilling Pedersen sagde konkret, at der var noget, der stillede hindringer i vejen for SSP-samarbejdet. Jeg vil godt spørge fru Inger Stilling Pedersen, hvad det er, der stiller hindringer i vejen for det SSP-samarbejde, der blev skitseret ved SSP-samarbejdets begyndelse i 1977, og intentionerne med det. Altså ikke, hvad der stiller hindringer i vejen for en udvidelse af politiets arbejde inden for det sociale område, men hvad der stiller hindringer i vejen for det SSP-samarbejde, som blev kreeret af Det Kriminalpræventive Råd, og som egentlig er blevet bifaldet hele vejen rundt. Hvad er det, der stiller hindringer i vejen for det?

(Kort bemærkning).

Inger Stilling Pedersen (KRF):

Det er ganske kort de forlydender, der har været i pressen, og også adskillige konferencer om, at man ikke ønsker, at politiet skal gå videre med visse oplysninger, altså at man er bange for politiets virke i det. Det er nok ikke noget generelt, men noget, som måske foregår visse steder, og som er med til at sætte spørgsmålstegn ved dette arbejde. Hvis det skal fungere, tror jeg politiets medvirken er vigtig.

(Kort bemærkning).

Carsten Andersen (SF):

Jeg skal takke fru Inger Stilling Pedersen for

det meget klare, præcise svar. Det er vel egentlig det, som er udgangspunktet for hele denne debat, ligesom det er det for en del omtale af ungdomskriminaliteten. Det er forlydender, og det er omtale i pressen, men der er intet konkret i det.

Tak for svaret, fru Inger Stilling Pedersen!

Ole Espersen (S):

Jeg har i og for sig ikke så meget at føje til det, som justitsministeren sagde i sin besvarelse.

Jeg er enig med justitsministeren i, at man dårligt kan kalde de lovovertrædelser, som nævnes i forespørgslen, for mindre grove. Jeg synes f.eks., at gadevold, der rammer sagesløse, er noget groft. Jeg synes også, at indbrudstyverier, som jo ikke blot har økonomiske følger, men i høj grad også kan have psykiske følger, kan være noget overordentlig groft. Derfor er jeg lidt uenig i Kristeligt Folkepartis definition af, hvad der er groft, og hvad der ikke er groft.

Når man taler om de almindelige forbrydelser, der rammer »almindelige mennesker«, kan man måske også undre sig over, at sådan noget som hærværk ikke er med. Det er jo et område, hvor antallet af lovovertrædelser er steget ganske væsentligt, og det rammer i høj grad almindelige mennesker og er også med til at skabe utryghed, hvor hærværk optræder.

Jeg er også lidt overrasket over, at man ikke nævner den måske mest hyppige vold overhovedet i vort samfund, nemlig volden i ægteskabet. Man nævner gadevolden, og i den forbindelse vil jeg da gerne spørge fru Inger Stilling Pedersen: Hvor mange tilfælde af gadevold mod sagesløse personer mener fru Inger Stilling Pedersen der er i forhold til antallet af voldstilfælde i hjemmet, i ægteskabet? Er det mere rimeligt at tale om gadevold som noget, der rammer almindelige mennesker i deres almindelige dagligdag, end at tale om vold i ægteskabet? Hvorfor er dette ikke med? Det kan godt undre os, når man ønsker en debat netop herom.

Jeg kan sige, at risikoen for at blive ramt af gadevold som sagesløs svarer til risikoen for at blive såret af en skovsav, taget for befolkningen som helhed, og jeg tror ikke, at der er ret mange af os herinde – nu er vi måske ikke almindelige mennesker efter fru Inger Stilling Pedersens opfattelse – der går rundt og er bange for at blive såret af en skovsav. Jeg er meget interesseret

[Ole Espersen]

i at høre, hvorfor ægteskabsvolden ikke er med, og hvorfor gadevolden er det, og hvad relationerne talmæssigt er mellem de to former for vold.

Så talte Kristeligt Folkepartis ordfører meget om de unges problemer, og det er ikke, fordi jeg skal anlage nogen for at bruge Folketingets tid unødvendigt, for vi har alle sammen ret til at stille forespørgsler, men det er faktisk ikke stort mere end halvanden måned siden, at vi havde en ganske lang debat om netop dette emne her i folketingsalen, hvor vi berørte netop de problemer, som ordføreren omtalte, og hvor vi vedtog en, synes jeg, fornuftig dagsorden, som regeringen nu, går jeg ud fra, er i færd med at opfylde.

I den forbindelse vil jeg naturligvis gerne spørge justitsministeren, i hvilket omfang man er gået i gang med det arbejde, som Folketinget anbefalede at man gik i gang med, da vi vedtog dagsordenen om unge lovovertrædere den 23. februar 1989.

Mange af de andre emner, som fru Inger Stilling Pedersen nævner, og som vi selvfølgelig gerne diskuterer, fordi de er alvorlige, er der jo for længst vedtaget løsningsmuligheder for i den dagsorden, som et næsten enigt Folketing – og herunder også Kristeligt Folkeparti – vedtog den 25. maj 1984. Heri er nævnt stort set alt det, som Kristeligt Folkeparti nu nævner i sin dagsorden i dag. Det var jo en vedtagelse, der skete, da Kristeligt Folkeparti var med i regeringen.

Det var en vedtagelse om øget indsats imod alkoholmisbruget og om øgede bevillinger til Det Kriminalpræventive Råd, for at dettes indsats på voldsområdet – herunder vold i familien – kunne intensiveres. Den vedtagelse har vi helt præcist.

Det var også en vedtagelse om, at de voldsdømtes indsættelse til afsoning skulle prioriteres højt – og deri lå faktisk »højest«. Det blev altså vedtaget i 1984, og så vidt jeg ved, har både den forrige og den nuværende justitsminister i høj grad levet op hertil. Man kan ikke sætte nogen ind til afsoning, før de er dømt. Det er mit indtryk – men det kan være, at fru Inger Stilling Pedersen har andre oplysninger – at man faktisk i både denne og den forrige regerings tid i høj grad har opprioriteret afsoningen med hensyn til voldsdømte.

Så nævner fru Inger Stilling Pedersen, at politiet skal frigøres fra det kontormæssige arbej-

de. Vi er ganske enige. Derfor vedtog vi med Kristeligt Folkepartis stemmer den 25. maj 1984, at den planlagte udvidelse af politistyrken skulle kompletteres, i det omfang det fandtes nødvendigt, med en styrkelse af sagsbehandlerne, kontorpersonale, så politiet kunne frigøres fra kontorarbejde og lave egentligt politiarbejde.

Dér vil jeg gerne spørge: Hvordan har Kristeligt Folkeparti søgt at leve op til dette, at politiet skal lave politiarbejde, og at der skal være kontorfolk nok til at lave kontorarbejde? Hvordan har man fra Kristeligt Folkepartis side søgt at leve op til det?

Jeg må sige, at meget af det, der er sagt her i dag fra Kristeligt Folkepartis side, selvfølgelig berører væsentlige problemer, men det er jo emner, som vi enten har diskuteret for to måneder siden eller for tre-fire år siden og i øvrigt har haft oppe gentagne gange hvert år. Derfor synes jeg, det snart er på tide, at vi beslutter os for et eller andet, som vi så følger op, og ikke nøjes med at beslutte os for et eller andet, som vi så bare tager en debat om igen nogle måneder senere.

Jeg synes, at Kristeligt Folkeparti skulle være mere aktivt, når det drejer sig om at gennemføre beslutninger, i stedet for at diskutere beslutninger om det samme her i Folketinget. Det synes jeg i høj grad der er tale om fra Kristeligt Folkepartis side.

Den dagsorden, der er foreslået, vil vi ikke kunne stemme for. Den indeholder uklarheder. Hvad vil det f.eks. sige at mindske antallet af tiltalefrafald mest muligt? Skal det ned på nul? Har Kristeligt Folkeparti et idealtal? Vi har for halvanden måned siden vedtaget at arbejde med dette emne for at se, hvad vi kan erstatte tiltalefrafald med på en fornuftig måde, men det arbejde er jo ikke færdigt, det er i gang i Justitsministeriet. Derfor synes jeg, det ville være forkert at vedtage en beslutning, der griber ind i dette arbejde.

Sådan er der altså en række uklarheder og nogle ting, vi ikke kan acceptere, samtidig med at der naturligvis også står noget, som vi er helt enige i, f.eks. at regeringen bør arbejde for en bedre opklaringsprocent.

(Kort bemærkning).

Inger Stilling Pedersen (KRF):

Vores indledning og motivering var selvføl-

[Inger Stilling Pedersen]

gelig ikke fyldestgørende; hvis det hele skulle med, ville det blive alt for langt.

Jeg er ganske enig med hr. Ole Espersen i, at både volden i ægteskabet og hærværket er ting, som rammer. Når der står »almindelige mennesker«, skal det forstås sådan, at man jo selv kan opsøge kriminelle miljøer; man kan også selv gå rundt og være alkoholpåvirket og udsætte sig for nogle ting. Men det, det drejer sig om, er ting, som rammer, uden at man egentlig selv er skyld i det.

Og så er det egentlig lidt mærkeligt at høre, at hr. Ole Espersen, som jeg såmænd tror dybest set er enig i de fleste ting, ligesom skal have nogle motiveringer for ikke at kunne støtte det, vi har foreslået.

Med vores fire mandater prøver vi at gøre, hvad vi kan: lægge pres på, for at der skal komme mere politi, og også gerne lægge pres på, for at vi ikke sparer på de ting. Men enhver ved jo, at det ikke er nemt med nogle få mandater at få sin vilje igennem. Derfor er det væsentligt, at vi står sammen, og vi har langt hen ad vejen været enige med Socialdemokratiet – også da det var i regering – om de ting, der skal gøres.

Det er måske godt at få det trukket frem, vi var enige om i 1984, og spørge: Jamen har vi efterlevet det? Så vidt jeg ved – fra politiet – er der fare for, at man sparer på kontorpersonalet, nu også med den følge, at der så ikke bliver tid til det, der skal gøres. Derfor er det måske nødvendigt at tage det op og minde hinanden om at stå sammen om også i en kommende finanslov at få ændret de ting.

Men jeg er glad for, at hr. Ole Espersen og jeg stadig væk er enige om mange væsentlige ting i denne debat.

(Kort bemærkning).

Nør Christensen (CD):

Jeg vil blot henlede hr. Ole Espersens opmærksomhed på den dagsorden foreslået af Kristeligt Folkeparti, der lige er blevet oplæst af Folketingets formand, og hvor der nemlig ved den sidste pind står, at der iværksættes oplysningskampagner om den reelle risiko for at blive ramt af en forbrydelse. Det er, så vidt jeg forstår dagsordenen, hvad Kristeligt Folkeparti ønsker oplysninger om. Så det var ikke helt fair af hr. Ole Espersen at rette bebrejdelser mod Kristeligt Folkeparti, for det er helt naturligt, at man noterer sig den slags ting i en dagsorden, om end den i dette tilfælde var lang.

Må jeg så i øvrigt sige til hr. Ole Espersen, at jeg synes, man skal være en lille smule varsom med nærmest at sammenligne vold i ægteskabet med gadevold. At drage nogen form for sammenligning mellem disse ting mener jeg ikke er helt fair i en debat.

Det er jo nok sådan, at vold i ægteskabet er meget vanskelig at måle. Vi har ikke den store sikkerhed for, hvad det er. At vi alle sammen naturligvis tager afstand fra den, manglede da bare. Men vi har sandelig lov til endnu kraftigere – selv om det kan lyde urimeligt og måske ikke er ment, som det lyder – at tage afstand fra, at der begås gadevold. Det, der skaber utrygheden i vort samfund, specielt blandt ældre medborgere, er ikke at kunne færdes frit på gader og stræder, uden at der er en risiko for, at man bliver udsat for vold eller chikanerier af ballademagere, drukkenbolte, eller hvad der ellers færdes rundt omkring.

Jeg synes, vi skal have det med i debatten, at der hverken direkte eller indirekte er tale om nogen form for sammenligning.

(Kort bemærkning).

Carsten Andersen (SF):

Hr. Nør Christensens korte bemærkning giver mig anledning til at rejse det spørgsmål over for både fru Inger Stilling Pedersen og hr. Nør Christensen, om der egentlig ikke er to årsager til denne impulsive vold og denne utryghed på gaderne.

Den ene årsag er, at det, som fru Inger Stilling Pedersen tidligere var inde på vedrørende SSP, egentlig mere er et pressespørgsmål, en overdramatisering af en række meget beklagelige og uheldige enkelttilfælde.

Den anden årsag er, at den impulsive gadevold, de impulsive hændelser, som sker, egentlig forebygges bedre ved en mere generel forebyggelse i samfundet end ved en større straffeaktion over for udøverne. Kriminalitet forebygges ved en generelt forbedret alkohol- og narkotikapolitik, arbejdsmarkedspolitik og socialpolitik.

(Kort bemærkning).

Ole Espersen (S):

Der er selvfølgelig mange punkter, hvor vi er enige med Kristeligt Folkeparti om den kriminalitetsforebyggende indsats, men jeg er altså

[Ole Espersen]

nødt til at udtrykke en vis skuffelse over, at Kristeligt Folkeparti, skønt vi har bedt om det adskillige gange, ikke har villet arbejde for en styrkelse af kontorpersonalet hos politiet. Det er da rigtigt, at man har få mandater, men hvis man virkelig lægger megen vægt på en sag, kan man altså også en gang imellem få gennemført noget med få mandater, hvis man viser fast vilje. Det er baggrunden for, at jeg synes, det er rimeligt at trække vores vedtagelse fra 1984 frem.

Fru Inger Stilling Pedersen nævnte ikke noget om antallet af tiltalefrafald, og det er for så vidt det eneste virkelig konkrete punkt i den dagsorden, som fru Inger Stilling Pedersen har foreslået. Derfor vil jeg gentage mit spørgsmål om, hvor mange tiltalefrafald der i grunden er pr. år i det danske samfund, og hvad man ønsker det nedsat til, og om det ikke er forkert at træffe en beslutning af den karakter netop i en periode, hvor justitsministeren arbejder med, hvorledes vi erstatter tiltalefrafald.

Men jeg vil gerne til belysning af omfanget af det, der står her – og det er nok det mest konkrete i dagsordensforslaget – have fru Inger Stilling Pedersens oplysninger.

Jeg har selvfølgelig ikke noget imod, at der iværksættes oplysningskampagner om den reelle risiko for at blive ramt af en forbrydelse. Det synes jeg oven i købet efter at have hørt hr. Nør Christensens indlæg er overordentlig nødvendigt, for hr. Nør Christensen sagde faktisk, at det er synd for folk, at de ikke kan gå frit på gaden uden angst for at blive slået ned. Hvor mange sagesløse slås ned om året på vore gader i forhold til dem, jeg nævnte, nemlig ofrene for vold i ægteskabet? Det er af en anden karakter, siger hr. Nør Christensen. Ja, volden over for ægtefæller og børn er typisk karakteriseret ved langvarig brutal mishandling, så kvinderne må søge ophold andre steder. Det er sjældent, man oplever noget lignende i det, man kalder gadevold.

Så jeg synes i høj grad, at også Kristeligt Folkeparti – og det erkender fru Inger Stilling Pedersen jo – bør understrege volden i ægteskabet, når man taler om at begrænse disse lovovertrædelser.

Første næstformand (Henning Rasmussen):

Jeg vil godt henstille, at man ikke – og det er ikke specielt rettet til hr. Ole Espersen – gør de korte bemærkninger til en generel debat.

(Kort bemærkning).

Inger Stilling Pedersen (KRF):

Nu kan jeg ikke i korte bemærkninger nå at svare på ordførertalen. Det kommer altså senere, men jeg skal bare lige sige, at oplysningskampagner er en meget væsentlig del, både det at få fortalt befolkningen, at den ikke behøver at være så utryg, og det at få fortalt de unge, at det har nogle konsekvenser, når de gør noget. Men det skal jeg vende tilbage til siden.

Fischer (KF):

I den konservative folketingsgruppe er vi tilfredse med, at Folketinget jævnlig drøfter retssikkerhed og borgernes tryghed set i forhold til kriminalitetsproblemerne og de umiddelbare former, som især berører borgernes dagligdag: vold, hærværk og tyveri. Vi gør det naturligvis for at finde nye og bedre løsninger på de problemer, vi er stillet over for, og for at vise vor interesse for og opbakning bag de mennesker ude i landet, der daglig gør en god og engageret indsats for et bedre samfund, hvor det enkelte menneske kan føle større tryghed. Jeg tænker naturligvis først og fremmest på den enkelte politimands og -kvindes indsats for at forhindre lovovertrædelser og for at opklare forbrydelser.

Jeg tror, det er meget vigtigt, at vi politikere tilkendegiver, hvor stor betydning vi tillægger politiets arbejde, og at politiet kan føle opbakning fra Folketingets side bag den indsats, der skal gøres. Det er der nogle der har efterlyst, og derfor tror jeg, det er vigtigt, at vi herfra bredt og massivt tilkendegiver vores opbakning bag det arbejde. Vi kan glæde os over, at det er lykkedes at få udvidet politistyrken i de senere år. Det har hjulpet, og det har også været en klar markering af, hvor stor vægt vi lægger på den indsats.

Jeg vil også gerne understrege det gode arbejde, der udføres af de lokale sociale myndigheder, og det arbejde, der udføres i skolerne. Vi har for nylig haft en debat om begrebet unge lovovertrædere, hvor justitsministeren glædeligvis kunne konstatere en meget bred politisk opbakning bag de bebudede nye initiativer. Jeg tror, der her er tale om et afgørende kursskifte med det sigte at forhindre, at unge kommer ind på en kriminel løbebane, og – skulle det ske – sørge for, at de hurtigt kommer ud igen. Jeg er sikker på, at ikke mindst de unge vil være meget

[Fischer]

positive over for dette brud med de hidtil talløse tiltalefrafald, bag hvilke der har bredt sig en følelse af magtesløshed både hos de sociale myndigheder og hos politiet.

Jeg deler helt den bekymring på dette område, der nylig er udtrykt af Kriminalpolitiforeningen. Der er brug for en ny linje. Der er brug for en fastere hånd og for en hurtigere indsatsmulighed. Jeg er glad for justitsministerens tilkendegivelser om SSP-samarbejdet. Vi må have løst de problemer, der i dag er opstået i forbindelse med fortolkningen af forvaltningsloven, så vi kan gengive SSP-samarbejdet arbejdsvilkår, der står i et rimeligt forhold til virkeligheden.

Jeg havde for nylig lejlighed til at deltage i et bredt møde, hvori der deltog politifolk, folk fra skolen og folk fra socialmyndighederne, og hvor man drøftede SSP-samarbejdet, herunder også problemet med de manglende muligheder for at udveksle oplysninger på dette område. Der var en, der sagde med et suk: Hvorfor lægger man den blokering ind? Vi sidder her jo alle med det ene formål at hjælpe Ronny.

Der kan også være god grund til at styrke den holdningspåvirkning, der er mulighed for at udøve i skoler og i børnehaveklasser. Jeg tænker både på forældrenes og på pædagogernes ansvar over for de unge. Jeg er sikker på, at hvis de 6-årige både hjemme og i børnehaveklassen fik en solid forståelse for, at man ikke må stjæle, ville det have en vedvarende positiv virkning, når de vokser op.

Nærpoliti er et andet initiativ, der er taget af regeringen. Jeg tror, disse små lokale politistationer er blevet mødt med en meget positiv indstilling i samfundet. Her er virkelig nogle gode muligheder for at gøre en effektiv lokal indsats i de enkelte led for at styrke muligheden for at forhindre banalt tyveri. Jeg tror, at hvis man udbygger dette arbejde på lokalt plan med foreninger, også med erhvervslivet, med nærpolitiet med jævnlige møder, hvor man drøfter de praktiske problemer i de enkelte bysamfund, vil man kunne gøre meget for at komme kriminaliteten til livs.

Der er også et spørgsmål som gensidig nabo-hjælp og holdningspåvirkning i alle de utallige foreninger ude i landet. Der bør kriminalitet sættes på dagsordenen, så man drøfter, hvad man kan gøre f.eks. i ungdomsklubberne. Jeg tror, der mange steder er en for slap holdning til

lovovertrædelserne, en alt for tolerant holdning til småtyverier. Det kan man også se, hvad angår berigelsesforbrydelser. Det er jo dér, den statistiske stigning er mest markant. Bag det ligger, at alt for mange mennesker er alt for tolerante over for begrebet hæleri.

Jeg synes, der er mange fornuftige tanker i den debat, som er rejst i dag af fru Inger Stilling Pedersen. Det er områder, vi er interesseret i at arbejde videre med. Vi har tidligere, da vi havde debatten om de unge lovovertrædere og før det, tilkendegivet, at vi fra den konservative folketingsgruppes side lægger overordentlig stor vægt på at skabe et tryggere og bedre samfund, hvor det enkelte menneske kan udfolde sig uden frygt for vold og overgreb.

(Kort bemærkning).

Carsten Andersen (SF):

Hr. Fischer nævner i sin ordførertale, at hr. Fischer har været ude til et møde sammen med politi, skole og socialvæsen i SSP-sammenhæng, og dér diskuterede man også disse spørgsmål om, at man blev forhindret i at udveksle oplysninger. Nu vil jeg da godt spørge hr. Fischer: Hvad er det for oplysninger, som man bliver forhindret i at udveksle? Det er, som om alt SSP-samarbejde ikke kan fungere, fordi der er nogle oplysninger, man ikke kan udveksle. Hvad er det for oplysninger, som i relation til indholdet i SSP-samarbejdet skal udveksles?

(Kort bemærkning).

Fischer (KF):

Det er rigtigt, hr. Carsten Andersen, at jeg har deltaget i sådanne møder. Det navn, jeg nævnte, var naturligvis fiktivt, men substansen var det, jeg gav udtryk for. Jeg har bemærket, og det synes jeg var glædeligt, at de mennesker, der sidder i det arbejde, ønsker en ny linje fra politikernes side, således at de kan effektivisere deres arbejde for hurtigere at få de unge ud af kriminaliteten og udnytte de fælles ressourcer, man har i skoler, hos politi og hos socialmyndigheder, uden at være blokeret af forvaltningsloven på dette område. Jeg synes, det er positivt, at der kommer disse signaler fra de mennesker, der sidder i arbejdet til daglig, og at de giver meldinger til politikerne om at give dem gode arbejdsvilkår.

(Kort bemærkning).

Leif Hermann (SF):

Hr. Fischer efterlyste en ny linje med hensyn til politikerne, og hr. Fischer sagde, at man i SSP-samarbejdet blev blokeret af forvaltningsloven. Jeg vil gerne gøre hr. Fischer opmærksom på, at da vi vedtog forvaltningsloven, skrev nuværende politimester i Esbjerg, Lars Rand Jensen, en redegørelse for, hvordan forvaltningsloven og SSP-samarbejdet havde det med hinanden, og det var faktisk en overordentlig positiv redegørelse.

Nu vil jeg gerne spørge hr. Fischer, der åbenbart har fået at vide, at forvaltningsloven blokerer: Hvad er det i forvaltningsloven, der blokerer for dette samarbejde? Det vil jeg gerne vide, hr. Fischer, for jeg ved det ikke, og jeg tror heller ikke, der er ret mange andre herinde, der ved det. Men hr. Fischer har åbenbart befundet sig i en konkret situation, hvor han har fået det at vide, og jeg synes, hr. Fischer nu skulle delagtiggøre offentligheden i sine oplysninger.

(Kort bemærkning).

Carsten Andersen (SF):

Jeg kan forstå, hr. Fischer, at det kan være svært at svare på, men jeg synes, at denne mistænkeliggørelse af samarbejdet mellem socialvæsenet, skolevæsenet og politiet om udveksling af oplysninger trænger til at blive afmystificeret, og jeg synes også, at den trænger til at blive gjort helt klar. Jeg vil godt gentage mit spørgsmål fra tidligere, der relaterer sig til hr. Fischers ordførtale, hvor hr. Fischer sagde, at der var en hindring for udveksling af oplysninger i SSP-samarbejdet: Hvad er det konkret for oplysninger, som forhindres udvekslet? Hvad er det for nogle oplysninger, der i dag ikke kan udveksles? Hvad er det for oplysninger, som man skal have for at kunne få SSP-samarbejdet til at fungere?

(Kort bemærkning).

Fischer (KF):

Jeg kunne ønske mig, at SF'erne var bedre til at lytte til, hvad der foregår i samfundet. Når man hører hr. Leif Hermanns og hr. Carsten Andersens indlæg i dag, får man altså en fornemmelse af, at SF's politik stadig har dette teoretiske præg, som er egnet til at gøre en kriminalitetspolitik fjern fra virkeligheden. Men jeg

taler om at styrke tilliden i SSP-samarbejdet til politiets arbejde, således at det gode arbejde, der udføres af den enkelte politimand ude i samfundet, og de oplysninger, han skaffer sig, også kan stå til rådighed for de øvrige myndigheder. Det er det, det drejer sig om.

Første næstformand (Henning Rasmussen):

Hr. Leif Hermann – og det må nok blive for en sidste kort bemærkning i denne omgang.

(Kort bemærkning).

Leif Hermann (SF):

Jeg havde egentlig håbet, at hr. Fischer ville svare på de spørgsmål, jeg stillede. Det har hr. Fischer ikke gjort. Jeg efterlyste hr. Fischers svar på, hvad han mente med, at samarbejdet blokeres af forvaltningsloven – den forvaltningslov, hr. Fischer selv har stemt for.

Så nævner hr. Fischer – hvis det skulle være et svar – de oplysninger, den enkelte politimand kommer i besiddelse af. Jeg hørte meget nøje efter, hvad hr. Fischer sagde. Det er de oplysninger, den enkelte politimand kommer i besiddelse af, som gerne skulle stå til rådighed for andre myndigheder. Jeg vil gerne gøre hr. Fischer opmærksom på, at de sociale udvalg, som jo altid er inde i de konkrete sager, når det drejer sig om kriminalitet vedrørende børn og unge, har klar hjemmel til at forlange de oplysninger, udvalget skal bruge også fra politiet. Det er altså ikke et problem at få politiet til at aflevere oplysninger til det sociale udvalg.

Så vil jeg gerne vide, hvad hr. Fischer mener, hvis hr. Fischer senere i debatten kunne berøre dette emne noget mere. Det har unægtelig været overordentlig meget fremme, også efter at Ombudsmanden har kritiseret Det Kriminalpræventive Råds pjecer.

Carsten Andersen (SF):

Denne forespørgsel tager et underlig indfåst udgangspunkt, som også har afspejlet sig i debatten indtil nu, nemlig at det ligesom ligger klart, at opklaringsprocenten er tiltagende lavere, at politiets arbejdsvilkår er tiltagende dårligere, at vi har et voldsomt stigende narkotika- og alkoholmisbrug, og at volden også stiger.

Det er bemærkelsesværdigt – som også hr. Ole Espersen har været inde på – at en række af de ting, som forekommer for almindelige men-

[Carsten Andersen]

nesker i dagligdagen, ikke bliver nævnt i fru Inger Stilling Pedersens oplæg og ordførertale. Det er bl.a. volden i ægteskabet, og jeg vil godt tilføje færdselskriminaliteten og egentlig også en stigende økonomisk kriminalitet og kriminalitet inden for boligområdet. Overtrædelse af miljølove er også noget, som vedkommer mange almindelige mennesker, for det er jo almindelige menneskers natur, vi færdes i dagligt.

Men de konkrete ting, som Kristeligt Folkeparti rejser her, er nu ikke helt rigtige, selv om det i den offentlige debat dramatiseres, så offentligheden kan få den opfattelse, at tilstandene på en række af disse områder til stadighed forværres, mens det modsatte egentlig er tilfældet.

Opklaringsprocenten har inden for de sidste fem år været nogenlunde konstant. Politiets arbejdsvilkår er ikke misundelsesværdige. Det har skiftende arbejdstider, som ikke er at ønske, det har nogle arbejdssituationer med konfrontation, og det skal påtage sig en lang række ubehagelige opgaver. Det er absolut et ikke altid misundelsesværdigt job. Men hvis vi ser på de rent statistiske forhold omkring politiets arbejdsvilkår, så er der ikke en større skadesprocent, og der er ikke større sygelighed.

Vi kan konstatere, at i modsætning til alle andre offentlige ansættelsesområder er politiets ansættelser steget. Men vi må også konstatere i den sammenhæng, at politiet egentlig er ret enerådende for, hvordan arbejdsvilkårene tilrettelægges. Og vi må også konstatere, hvordan politiet har arbejdet på at finde andre løsningsmodeller til en lang række af dets konfrontationsopgaver.

Vi så i en tv-udsendelse om politiets arbejdsforhold her forleden aften en ældre politimand, som klart gav udtryk for, at en løsning af BZ-problemerne på den måde, som det sker i dag, ville man ikke være gået med til, hvis det havde været en styrke af – hvad skal man sige – »gamle politifolk«, så havde man måske nok grebet opgaven an på en anden måde – underforstået, at man havde søgt at komme i dialog med lokalbefolkningen og de folk, som egentlig har forstand på at løse nogle af de problemer, som ligger her.

Alkohol- og narkotikamisbruget har inden for de sidste fem år holdt sig nogenlunde på samme niveau. Det skal absolut ikke bortforklare, at vi har et for stort alkoholforbrug, og at

vi også har et misbrug inden for det område, og det skal heller ikke tages som en accept af, at vi har et stort narkotikaproblem. Men jeg vil godt efterlyse på samme måde som hr. Ole Espersen Kristeligt Folkepartis indsats for at styrke og sikre økonomiske midler bl.a. til Alkohol- og Narkotikarådet og for, at vi får en anden narkomanbehandling end den, som man har indledt på grund af besparelser inden for det sociale område, med uddeling af Metadon i stedet for en aktiv indsats på det sociale område med et socialt perspektiv over for denne gruppe. Der er ikke noget nyt i situationen, at den borgerlige regering til stadighed ikke gør ret meget, og Kristeligt Folkeparti har lod og del i ansvaret for denne situation.

Men kriminaliteten er stigende, og det især voksenkriminaliteten, berigelseskriminaliteten, mens ungdomskriminaliteten er faldende. Jeg synes, det er beskæmmende, og jeg synes, det er en despekt for ungdommen, at hver gang vi snakker kriminalitet, så haler man de unge frem og peger på dem. Hr. Fischer var i sit indlæg inde på, at man i børnehaven skulle lære, at man ikke må stjæle, og det budskab, der underforstået ligger i hr. Fischers ord – let forvrænget måske og sat sort og hvidt op – er, at i børnehaverne lærer man i dag at stjæle.

Jeg synes, det er nogle uhyggelige gammelmandsmeldinger, der kommer ud fra dette Ting, at det er de unge, der er problemer med. Men hvem er det, de unge lærer det her af? Den borgerlige regering havde jo et moralsk oprustningsbudskab for nogle år siden, hvor den påpegede, at forældrene skulle nu lære børnene ikke at stjæle, de skulle lade være med at smugle ved grænserne, de skulle lade være med at køre for stærkt, de skulle lade være med at snyde i skat, de skulle lade være med at begå forskellige berigelseslovovertrædelser, overtrækelse af checkkonto og sådan nogle ting. Hvor er kriminalitetsbekæmpelsen inden for disse områder henne? Hvor er påpegelsen af, at det er de voksne, der kører for stærkt? Hvor er påpegelsen af, at der bliver smuglet så meget ved grænserne? Hvor er påpegelsen af voksenkriminaliteten? Hver gang vi snakker kriminalitet, så haler vi de unge frem, selv om den relative kriminalitet blandt unge faktisk er faldende.

Der er en sammenhæng mellem sociale forhold i samfundet og kriminalitet, og de sociale forhold i Danmark er afgørende ændret for de

[Carsten Andersen]

mest truede. Det giver følger i form af den øgede kriminalitet og særlig inden for det økonomiske område. Vi kunne da godt give nogle bud på, hvordan man skal forebygge netop den kriminalitet, som har tættest sammenhæng med de sociale forhold.

Vi skal ikke tøve med at pege på en række nedskæringer inden for det sociale område og arbejdssikringsområdet, som Kristelig Folkeparti har været med til og også initiativtager til: Fastfrysning af arbejdsløshedsdagpengene, afskaffelse af jobskabelsesordninger, indskrænkning af uddannelsesstilbud, indskrænkning af fritidstilbud til børn og unge og indskrænkning af bistandshjælpen. Alle disse ting er mere eller mindre med til at forøge den økonomiske kriminalitet ved at presse folk ud i en økonomisk dårlig situation.

Der er også sket nedskæringer inden for en lang række forebyggelsesområder af Kristeligt Folkeparti og den borgerlige regering, heriblandt Alkohol- og Narkotikarådet, Det Kriminalpræventive Råd og Rådet for Større Færdselssikkerhed. Der er også sket nogle begrænsninger af aktiviteter, som netop kunne være med til at virke kriminalitetsbekæmpende, hvis de nævnte råd kunne fungere bedre.

Fra SF's side skal vi pege på, at det først og fremmest drejer sig om job til alle eller i det mindste et uddannelsesstilbud, så man har en chance på arbejdsmarkedet og en chance for at klare sig selv. Dernæst er det et spørgsmål om, at bistandshjælp og arbejdsløshedsdagpenge har en størrelse, så man kan leve af dem. Vi skal i denne sammenhæng ikke undlade at pege på, at Danmark efterhånden har en stor gruppe af dagpengemodtagere og også folk på mindstelønningerne, som ligger under det niveau, som man i EF kalder »et eksistensminimum«. Det er nogle alvorlige ting, som også er med til at lægge et pres på kriminaliteten, og som jeg håber at Kristeligt Folkeparti vil være med til at sætte en bekæmpelse ind over for.

(Kort bemærkning).

Inger Stilling Pedersen (KRF):

Det generelle svar skal jeg vente lidt med. Jeg vil bare lige understrege, at denne debat ikke går på de unge, men at vi har en mulighed for at hindre unge i at komme ind i kriminalitet; derfor nævnte jeg dem. Og så må man ellers bekæmpe alt det, man kan hen ad vejen. Det bed-

ste er jo så hurtigt som muligt at få de 12-13-årige væk fra det. Jeg synes, det er lidt misvisende at sige, at debatten ikke er rejst om de unge, for de unge indgår selvfølgelig i debatten.

(Kort bemærkning).

Nør Christensen (CD):

Jeg er helt enig med fru Inger Stilling Pedersen i, at denne debat ikke specielt drejer sig om de unge. Men når hr. Carsten Andersen spørger: »Hvem er det, man lærer det af?« og så begynder at nævne skattesnyd og andre ting, så kan jeg ikke sidde i salen uden at gå op og nævne Danmarks Radio, som har et ganske alvorligt medansvar for, at der har været en større tendens til at begå kriminalitet.

Jeg skal bare henvise til venstrefløjens forfatteren Jesper Jensen, der adskillige gange i udsendelser i Danmarks Radio har sagt: »Hvad de rige ejer, er stjålet fra dig«. Det er sagt i udsendelser for børn og unge, uden at man giver en definition af, hvem de rige egentlig er. Men der er altså nogen, der har stjålet noget, det er stjålet fra dig, og så må du værsågo have lov til at gå ud og stjæle det tilbage.

Jeg skal også henlede hr. Carsten Andersens opmærksomhed på, at en fremtrædende SF'er ved adskillige lejligheder har udtalt, at det da også er forfærdeligt, at de dér sølle butiksindehavere nu udstiller varerne så fristende, at de unge mennesker slet ikke kan lade være med at gå ind og tage dem inde i butikkerne.

Det er en holdning, det her drejer sig om, og så længe medlemmer af Folketinget stiller sig op og siger sådan og har de holdninger, så har jeg større forståelse for, at unge har svært ved at lade være.

(Kort bemærkning).

Carsten Andersen (SF):

Nu sniger debatten sig ind på et andet plan, end den egentlig hører hjemme, men jeg vil da godt give udtryk for, at det er meget godt at høre, at denne debat om kriminalitet ikke alene skal tage udgangspunkt i de unge. Det synes jeg er helt fint. Så lad os holde os til, at der er et stort kriminalitetsområde, som de unge ikke har hverken lod eller del i, men som på en måde kaster en skygge ind over ungdommen. Jeg synes, det er meget godt, at vi lige får slået det fast.

[Carsten Andersen]

Jeg kan ikke lade være med at sige, når hr. Nør Christensen kommer ind på, at Danmarks Radio har en andel i forvrængningen af opfattelsen af kriminalitet her i landet, at Danmarks Radio i morges bidrog bl.a. til at videremeddele en forvrængning om ungdomskriminaliteten ved at citere formanden for kriminalbetjentes forening. Jeg er enig med hr. Nør Christensen i, at bl.a. Danmarks Radio og en stor del af pressen har været medvirkende årsag til, at vi får en forkert opfattelse af kriminaliteten, men jeg tror også, at ansatte inden for politietaten er medskyldige i, at vi får en forkert opfattelse af, hvor stor kriminaliteten er i dette land.

Bjørn Elmquist (V):

I oktober måned sagde kriminologen Flemming Balvig: Narkostyrken burde halveres og i stedet sættes ind mod bl.a. cykeltyverier.

Det var et meget kategorisk udsagn, som vakte opmærksomhed. Det blev fremsat i forbindelse med en offentliggørelse af den første samlede undersøgelse af, hvordan danskerne oplever forbrydelser. Jeg kan forestille mig, at det har været medvirkende som udgangspunkt for forespørgslen fra Kristeligt Folkeparti.

Undersøgelsen viste, at hver fjerde dansker hvert år bliver offer for en forbrydelse – stor eller lille. Oftest er det det, man kalder småkriminalitet, som man møder i hverdagen: Tyverier, hærværk, chikane, hvorimod volden er mere sjælden.

Flemming Balvig drog så den konklusion, at samfundet først og fremmest bør sætte ind mod massekriminaliteten, og det vil altså så sige denne form for mindre belastende kriminalitet.

Omvendt: Hvis ikke man gør det, ville massekriminaliteten have uheldige virkninger på de almindelige borgeres samfundssind. Vi ville blive mere tillukkede og mistroiske over for hinanden. Det ville være en ond cirkel, som vi kom ind i på den måde.

Jeg tror, at det er klogt, at man fra kriminologers side påpeger denne sammenhæng. Mange af os oplever sikkert også, at når man kommer til politiet med en anmeldelse af tyveri i almindeligt omfang, møder den ikke den helt store iver hos ordensmagten. Det er såmænd ikke, fordi politiet ikke er interesseret i at efterforske, men der er knappe ressourcer, og de bliver nødt til at prioritere. Så det, vi kalder almindelig dagligdags kriminalitet, kommer langt ned i rækken af opgaver for politiet.

Jeg tror nu nok, at dette forslag fra Flemming Balvigs side ikke kan bruges. Den alvorlige kriminalitet rammer så hårdt, når den rammer, at efterforskningsindsatsen ikke bør mindskes. Dertil kommer så, at narkokriminalitet skaber en meget stor del af den øvrige kriminalitet, lige fra manddrab og til tyveri af større omfang. Hver gang det lykkes at stoppe en narkoforbryder, har det en positiv og nedadgående virkning også på den øvrige kriminalitet.

Der er flere af talerne, der har været inde på de udtalelser, som formanden for kriminalbetjentes forening har fremsat her i morges. Jeg synes, jeg har svært ved at genkende det, som hr. Carsten Andersen sagde – uden dog at citere direkte – og at der blev givet et fortegnet billede. Jeg synes tværtimod, at det var en kraftig anmodning om større forståelse for politiets svære arbejdsvilkår, og mit parti er helt på linje med denne anmodning.

Jeg synes også, at vi ved flere lejligheder har vist, at vi vil sætte handling bag ordene. I de tilfælde, hvor vi har kunnet samle flertal i folketingsalen, har vi kunnet givet bedre vilkår for politiet. Jeg tænker også på nogle af de ændringer af retsplejeloven, f.eks. om adgang til vare-tægtsfængsling, som vi har fået igennem i de seneste år.

Endvidere må jeg sige, at nogle af ønskerne fra politiets side retter sig ikke bare mod Folketinget som politisk instans. Der findes andre politiske instanser. Når man gang på gang fra politiside med rette peger på problemerne omkring Christiania og BZ-ejendomme i København, er det jo ikke Folketinget alene, som er adressaten. Det er også Københavns Kommune.

Men ellers er spørgsmålet om det forebyggende arbejdet et vigtigt element i forespørgslen her; det fremgår direkte af ordlyden, hvor man bruger ordet »forebygge«. Det er vores opfattelse i Venstre, at meget er gjort, og mere skal gøres og også kan gøres.

Tallene for unges og endog mindreåriges forbrydelser er nu ikke så sorte endda. Her er jeg helt enig med det, hr. Carsten Andersen har været inde på om, at der i de seneste år heldigvis har tegnet sig en forholdsvis nedgang i ungdomskriminaliteten. Det har ikke alene at gøre med, at der er mindre årgange – der er færre i den aldersgruppe – men er et reelt fald.

[Bjørn Elmquist]

Man kan drøfte meget, hvad årsagen er der-til. Jeg tror da, det har noget at gøre med, at der findes flere muligheder for unge i dag sammenlignet med for 10 år siden. Jeg tror også, det har lidt at gøre med, at forældrene i dag, som unge gerne vil revolttere imod, rejse sig imod, er den såkaldte 60'er-generation; og nogle af dem, der underviser i skolerne, er også 60'er-generationen, og der er mange skoleelever i dag, der er trætte af, at de flipper ud og ikke giver dem det, som ungdommen synes den har brug for.

Det kan bringe os ind i en meget lang diskussion, men det hører med til billedet, og det gør, at vi må interessere os for, hvad vi fortsat kan gøre på det forebyggende område, for vi er, tror jeg, på en række områder i hvert fald på rette vej. Der er SSP-arbejdet, og her vil jeg gerne takke justitsministeren for det, han har sagt i dag. Jeg tror, at det hos P-delen af SSP, dvs. hos politiet, har bortvejret en vis bekymring, som også jeg har mødt. De var bange for, at ombudsmandens helt korrekte vurdering eller redegørelse om tavshedspligtens betydning kunne betyde, at der var personlige, konkrete oplysninger af følsom karakter, som ikke kom hele vejen rundt i SSP-arbejdet. Hvis man følger det forslag, der i øjeblikket ligger fra socialministeren om at ophæve socialudvalgenes selvstændige kompetence, ville man nok klare problemerne mellem de to S'er: socialmyndighederne og skolemyndighederne. Men hvor blev politidelen af?

Jeg er meget tilfreds med, at justitsministeren igen har klargjort, at det er noget, man arbejder på i Justitsministeriet. Derved skal vi ikke udhule forvaltningsloven. Det er ikke det, vi er ude på, men vi må også sikre os, at SSP ikke får problemer i sit daglige virke.

Vi har haft en debat forleden dag om de såkaldte sociale kontrakter. Vi har også været inde på konfliktrådene, så jeg synes alt i alt, vi må sige, at der er ting og sager, der kører på dette område i henseende til videreudbygning af det forebyggende arbejde og den del af sanktionspolitikken, som først og fremmest retter sig mod de unge og de yngre, som er ældre end de unge.

Jeg synes, at Det Kriminalpræventive Råd gør et godt og stort stykke arbejde. Der er mærkningskampagnerne, hvor virksomheder har fulgt op, hvad Det Kriminalpræventive Råd har foreslået. Så er der alle de private bor-

geres muligheder. En af de ting, som i vores gruppe blev rejst, da vi drøftede debatten i dag, var den passivitet, som man desværre en gang imellem er ude for, når andre borgere i dagligdagen møder de forbrydelser, som fru Inger Stilling Pedersen her har rejst forespørgslen om. Det er kreperligt, at der udvises så stor passivitet, man burde dér kunne udvise en større solidarisk holdning.

Nogle elementer har dog været meget gode: Naboskabkampagnen har kørt meget godt, og den har ført til, at der igen i min gruppe er nogen, der har rejst spørgsmålet, om man ikke kunne videreudbygge det uden at nå til det, man kunne kalde selvtægtsordninger. Det er en svær balance at opnå, men der er nogen, der har lanceret begrebet »kvartersheriffer«, og det har ikke noget med timetal at gøre, men en folkevalgt, eller en, som får en kasket på eller et lille tegn – vi taler ikke om sherifstjerne – men som dog får visse offentlige beføjelser, så det ikke bliver privat selvtægt. Det kunne være et tidligere kommunalbestyrelsesmedlem eller en pensioneret politimand. Vi har set, hvordan forsikringsselskaberne har forstået at kunne bruge disse veltjente borgere. Måske kunne vi også, uden at det betød en lønudgift, finde frem til en eller anden form for privat virksomhed her, men med offentlighedens godkendelse. Det skal ikke være en egentlig politimæssig indsats, det skal ikke være en knippelsvinger, undskyld udtrykket, men en, som går rundt og kikker på i kvarteret.

Der er også erfaringer fra frikommuneordningerne. Fra Ballerup Kommune kender vi hele skoleklasser, som er blevet miljøvogtere, som rydder op og holder øje med, hvad der nu foregår, uden at det bliver en egentlig politimæssig indsats. Så er der noget fra skolevæsenet, hvor vi har set, at hvis skolebørn får at vide, at hvis de kan medvirke til, at reparationskontoen reduceres, får de del deri. Det har betydet, at hæværk på de skoler, der har denne ordning, er faldet kraftigt.

Der er jo andet arbejde, end det traditionelle forebyggende arbejde. Her spiller sådan noget som opklaringsprocenter ind, det er klart. Effektivisering i sanktionspolitikken har også en stor betydning, og her synes jeg i og for sig, at vi har gjort et vist stykke arbejde herinde i Folketinget ved, at ventetiden for afsoning af voldsforbrydelser er blevet kraftigt reduceret.

(Kort bemærkning).

Carsten Andersen (SF):

Jeg så engang en graffiti, der hed: »Afskaf politiet – pas dig selv!« Det må nu også være sivet ind hos Venstre som kvartersherifferne, eller er det et led i regeringens moderniseringsplan, hvor man nu vil sælge giro og lufthavne og andre ting, også at sætte et skilt på døren nede på Politigården: »Politiet til salg«? Det er jo en meget morsom betragtning, at vi nu også skal til at klare disse ting selv. Det næste, man vil sælge, bliver måske så skattevæsenet. Det kunne være meget spændende at se, hvem der vil købe det.

Det, der kaldte mig herop, var nedlæggelsen af socialudvalgene. Det løste problemerne mellem de to S'er, men holdt P udenfor. Her ligger helt klart en melding om, at nu kan så to S'er være fælles om de oplysninger, som må ligge hos de forskellige parter.

Tidligere fik vi, efter at hr. Fischer var manduceret af justitsministeren, at vide, at det var alene politiets oplysninger, der skulle tilflyde socialvæsenet. Jeg vil godt spørge hr. Bjørn Elmquist, hvor det nu er, at P'et bliver holdt udenfor. Hr. Fischer sagde før, at politiet skulle aflevere oplysninger, og det skal de også i dag i henhold til bistandsloven, og det skal skolevæsenet også. Hvad er det, P'et bliver holdt udenfor?

(Kort bemærkning).

Bjørn Elmquist (V):

Jeg må først sige til hr. Carsten Andersen, at vi ingen tanker har om at privatisere politiet. Jeg var meget omhyggelig med at formulere mig på det område og sagde, at det var ikke egentlige politimæssige opgaver, som denne »kvartersherif«, som jeg kaldte det, skulle udstyres med. Der er ting, vi ikke kan privatisere, det er klart. Vi kan heller ikke få solgt SF – det tror jeg såmænd ikke.

Nå, tilbage til det andet spørgsmål. Jeg mener, at mellem SSP, de tre elementer i dette arbejde, skal der være en fri rotation. Det skal ikke være sådan, at det er en envejstrafik, fra f.eks. P til S. Der må også kunne flyde oplysninger til P. Meningen er, at de tre skal indgå i en større enhed, og det bliver også tilfældet, når vi skal i gang med den sociale kontrakt, som forudsætter samtykke fra de pågældende.

Men vi må sørge for, at de tre har et ligeværdigt arbejde og en ligeværdig status deri. Det, som er problemet med det forslag, som Socialministeriet forestiller sig, hvis det kommer til at stå alene, er jo, at der ikke kan udveksles oplysninger eller gives oplysninger om konkrete, bestemte sager, hvis vi ophæver den selvstændige kompetence for socialudvalgene. Hvis det bliver det eneste, der sker, bliver det kun de to S'er i samarbejdet, der har den frie udveksling.

Jeg tør ikke sige præcis, hvad modellen skal være, men at vi får inddraget P på ligeværdig basis, er det, der er vores håb og vores mål.

Første næstformand (Henning Rasmussen):

Hr. Carsten Andersen for en kort bemærkning. Jeg vil godt gentage den bemærkning, jeg kom med før, at diskussionen nødvendigvis skulle udvikle sig til en generel diskussion i forbindelse med de korte bemærkninger.

(Kort bemærkning).

Carsten Andersen (SF):

Nu begynder der at være sammenhæng mellem kvartersheriffen og SSP'et. Jeg noterede mig, at hr. Bjørn Elmquist pegede på, at der skulle være en fri rotation mellem dem, og at det betød, at det sociale, det skolemæssige og det politimæssige gik op i en større enhed. Nu begynder vi at få en klarhed over, at der så er tale om, at vi faktisk får en ny forvaltningsenhed, som består af socialvæsenet, politiet og skolen. Det er jo nogle helt andre perspektiver end dem, som hr. Fischer var inde på, nemlig at politiet skulle videremeddele nogle oplysninger til socialvæsenet, sådan at socialvæsenet bedre var i stand til at fungere.

Her har vi nu hørt tale om, at politiet indgår i det sociale arbejde, og at det sociale arbejde indgår i politiets arbejde, og at skolevæsenet indgår i politiets arbejde, at der skulle tilflyde oplysninger i fri rotation. Det vil sige, at de ting, som man oplyser på skolepsykologisk kontor, og de ting, som man oplyser for at få bistandshjælp, er til politiets rådighed, eller omvendt. Det synes jeg faktisk er noget, som trænger til en langt bredere drøftelse, så vi får fat på det.

Den sidste ting, som jeg godt vil spørge hr. Bjørn Elmquist om, er, om hr. Bjørn Elmquist mener, at nogle af de arbejdsmetoder og traditioner, som ligger inden for skolevæsenets og det sociale område, også får indpas på arbejds-

[Carsten Andersen]

metoderne på politiets område, sådan at den faglighed og åbenhed om fagets udøvelse også kommer til at ske inden for politiets område.

Første næstformand (Henning Rasmussen):

En sidste kort bemærkning i denne omgang. Hr. Bjørn Elmquist.

(Kort bemærkning).

Bjørn Elmquist (V):

Den bliver meget konkret og meget kort: Selvfølgelig kun de oplysninger, som er relevante for den pågældende sag, og som er af relevans for den politimæssige del af det.

Det andet spørgsmål, hr. Carsten Andersen rejser, er meget bredt. Her er jeg helt enig i det, som flere har sagt – jeg tror også, hr. Carsten Andersen sagde det selv – at det egner sig til en meget dybtgående og længere diskussion, end vi har mulighed for i dag.

Første næstformand (Henning Rasmussen):

Ja, specielt under de korte bemærkninger. Jeg skal her afbryde forhandlingen og udsætte mødet. Det genoptages i dag kl. 13.00.

Mødet udsat kl. 11.49

Mødet genoptaget kl. 13.00

Forhandlingen genoptoges.

Jane Oksen (FP):

Kristeligt Folkeparti har i teksten til forespørgslen bedt justitsministeren redegøre for, hvorledes regeringen vil forebygge den form for kriminalitet, som rammer almindelige mennesker i dagligdagen.

Netop dette at forebygge er overordentlig vigtigt, men selve straffen er også et led i forebyggelsen. Jeg er enig i Kristeligt Folkepartis udtalelse i deres dagsorden om, at der skal ske en effektivisering af sanktionspolitikken, at den domfældte skal påbegynde afsoningen straks, og at antallet af tiltalefrafald til unge lovovertrædere skal mindskes.

Når der begås en kriminel handling, rammer det ikke kun offeret og forbyrderen, det slår ofte en hel familie i stykker, det er medvirkende til skilsmisser og anbringelse af børn uden for hjemmet.

Skal man vurdere, hvordan forebyggelsen af kriminalitet skal foregå, kunne man f.eks. se på en undersøgelse, Kriminalistisk Institut foretog i 1987. Den viste, at 24 pct. af de kriminelle er fjernet fra hjemmet i løbet af opvæksten, 4 af 5 havde forladt skolen uden eksamensbevis, og 73 pct. var uden erhvervsuddannelse.

Jeg er ganske enig med formanden for kriminalbetjentenes forening, der på en generalforsamling for nylig udtrykte, at kriminaliteten ikke blot var stigende, men reelt ude af kontrol. Derfor er det vigtigt med en debat om spørgsmålet, og der skulle gerne komme andet ud af det end smukke hensigtserklæringer. Vi må også i Folketinget være mere konsekvente og sørge for nogle love, der bakker politiet op i deres arbejde.

Ligeledes bør vi tænke på den undersøgelse, jeg lige refererede til. Hvordan får de unge en uddannelse – og ikke mindst: hvordan får vi et samfund, hvor der er arbejde til alle? Et gammelt ord siger, at lediggang er roden til alt ondt. Hvis vi beskæftiger folk med fornuftigt arbejde, vil de ikke være så tilbøjelige til at skeje ud på andre områder og af ren og skær kedsomhed måske ende i kriminalitet.

SF sagde noget sludder i sin ordførertale om, at vi skulle sørge for, at der var en ordentlig bistandshjælp. Som om det ville hjælpe på antallet af forbrydelser! Vi har i dag en bistandshjælp, der svarer til Statens Uddannelsesstøtte for unge. Jeg synes ikke, der er noget belæg for at påstå, at en lav bistandshjælp får de unge til at ende i kriminalitet. Jeg tror tværtimod, de unge tager skade af overhovedet at være på bistandshjælp. De bliver passive og ligeglade, og passiviteten må da snarere blive større, jo flere penge man giver dem, så det er bestemt ikke løsningen.

Det næste bliver nok, at SF siger, at vi skal have nogle flere pædagoger, der kan lære børnene ret og orden. Intet tyder på, at kriminaliteten er blevet mindre, efter at flere og flere børn er overladt til pædagoger. Det, der er behov for, er, at der er nogen, der gider taler med børnene og lytte til dem, og at de unge, der i stigende grad er overladt til sig selv, har nogle forældre, der har tid til dem. Men forældrene har desværre så travlt med at tjene penge.

Når de unge – og andre aldersgrupper for den sags skyld også – finder ud af, at samfundet er sådan indrettet, at det ikke kan betale sig at

[Jane Oksen]

arbejde, ja, så skal der ske noget, så tager drikkeriet også til, og derfra er vejen til narkomisbrug ikke lang.

Det forholder sig sådan, at i 72 pct. af volds-tilfældene er forbryderen påvirket af alkohol, og i 24 pct. af tilfældene var ofrene det faktisk også. Husspektakler og hustruvold er blevet led i enhver politibetjents arbejdsdag, og det er efterhånden sådan, at det er børnene, der må spille små voksne og tilkalde politiet. Dertil kommer, at politiet ikke har ressourcer til at tage sig af disse ting.

Fremskridtspartiet har tidligere støttet en udvidelse af politistyrken, men det er selvfølgelig vigtigt, at det er noget konstruktivt, de tager sig af; det bør ikke være skrivebordsarbejde og fogedsager. Det er nødvendigt, at vi sikrer borgernes tryghed, og det gøres bedst ved mere politi – og gerne også på gader og andre steder, hvor befolkningen færdes. I dag er det sjældent, man møder en politibetjent på gaden. Jeg tror, at mange ville være glade for mere politi på gaderne, især de ældre, som går med en stor angst i sig og ofte er bange for at færdes ude om aftenen.

Det er også sørgeligt, at det er blevet sådan, at vi skal have vagter i vore S-tog.

Jeg tror, det hele hænger sammen med en forfælt opgørelse og en forkert politik. Vi har overladt vore børn til institutioner, hvor de åbenbart ikke har lært at vise respekt for andre mennesker og kende forskel på, hvad der er dit og mit.

Vi bliver nødt til at sørge for, at de spirende lovovertrædere tages i opløbet. Derfor duer det ikke med tiltalefrafald eller psykologsamtaler eller anbringelse i hyggelige familieplejer, hvor der måske i forvejen er et par narkomisbrugere. Disse unge har ikke mest brug for professionelle pædagoger, men de trænger til en erkendelse af, at forbrydelser er noget, der får konsekvenser. SSP-samarbejdet er ét af de positive tiltag, men man oplever desværre tit, at socialforvaltning og politi støder sammen i deres opfattelser. Der må selvfølgelig være et rimelig ligeværdigt forhold, og det kan ikke være rigtigt, at politiet skal give oplysninger til socialforvaltningen, men at socialforvaltningen ikke må videregive sine personlige oplysninger uden et skriftligt samtykke. Der er jo desværre en række forældre, der ikke vil erkende, at deres lille søde dreng eller pige er ved at blive hård forbryder og derfor afslår den hjælp, der tilbydes.

Vore fængsler er overfyldt i dag, men alligevel mener vi i Fremskridtspartiet, at den kriminelle lavalder må ned. Forholdene i fængslerne er måske også så gode, at lidt kortere, men strengere straffe ville virke præventivt. Et gammelt ord taler om »kæft, trit og retning«, og erfaringer fra USA viser, at man faktisk har ret gode resultater fra anstalter med hård disciplin uden blødsødenhed. Det viser sig, at disse hårde unge har langt mere brug for en fast hånd end en grædesøster fra socialvæsenet, der er »åh, så forstående«.

At vi i Danmark stadig bevarer udklækningsanstalten for forbrydere, Christiania, tyder heller ikke på, at man i Folketinget forstår ret meget af det hele.

BZ-optøjerne bliver der heller ikke sat hårdt nok ind over for. Regeringen har ganske vist nu opfordret domstolene til at sætte hårdere ind mod grov vold mod sagesløse og skærpe straffen herfor, men ud over dette skorter det meget på initiativer.

Spiritusbilister betragter jeg også som grove forbrydere, der skaber utryghed og familieulykker omkring sig. Cykeltyverier bør man heller ikke betragte som rene bagateller. Der bliver trods alt stjålet 59.000 cykler om året til en værdi af 108 mio. kr. Halvdelen sker i København. I det hele taget er tyverier og anden kriminalitet mest udbredt her.

Hvad angår cykeltyverier, burde politiet nok intensivere den cyklistkontrol, de foretager, for så længe der er så mange, der gladeligt køber en stjålet cykel, medvirker man jo ikke selv til at begrænse problemerne.

Skolerne kan ligeledes gøre et godt arbejde, også i forbindelse med SSP-arbejdet. Det virker udmærket, hvis politiet møder op og fortæller om problemerne, tager unge og børn med på besøg i fængsler, hvor de indsatte fortæller. Det vil de garanteret have mere respekt for end for en lærer, der ikke kender problemerne indefra. Den megen mobning i skolerne skal også begrænses, den er måske forløber for mere voldelig adfærd.

Almindelige tyverier er også et problem. Der sker et tyveri hvert kvarter døgnet rundt. Her er det udmærket med nabo hjælp, og det kunne vi måske også gøre lidt mere ud af på andre områder.

Fremskridtspartiet har fremsat et dagsordensforslag specielt angående en nedsættelse

[Jane Oksen]

af den kriminelle lavalder. Det gør vi selvfølgelig ikke, fordi vi mener, børn skal straffes. Men vi mener, at man, fra man er 14 år, faktisk er ret moden, og det synes vi de andre partier burde overveje, specielt når man ser på det stigende antal forbrydelser, der sker blandt disse ganske unge – ja, man kan opleve tyverier begået af børn helt ned i 7-8-års-alderen. Men ville man gribe ind lidt før, kunne det i hvert tilfælde være meget positivt.

Også den vold, der sker på vore bistandskontorer, synes vi bør begrænses. Der bør også sættes hårdere ind over for overtrædelse af § 119 om vold mod tjenestemænd. Alternative straffe og samfundstjeneste kan være nyttig i mange tilfælde, men det skal selvfølgelig ikke være sådan, at det ligefrem bliver attraktivt, og at der betales en høj løn for det.

Fremskridtspartiets dagsorden lyder således:

Forslag om motiveret dagsorden.

»Folketinget konstaterer, at ungdomskriminaliteten er katastrofalt stor, og pålægger regeringen at fremsætte lovforslag om nedsættelse af den kriminelle lavalder til 14 år og fjerne de kriminelle arnesteder såsom BZ-ejendomme og Christiania.

Folketinget går herefter over til næste sag på dagsordenen.«

(Dagsordensforslag nr. D 38).

Formanden:

Der er nu fremsat følgende forslag om motiveret dagsorden: (se ovenfor). Også dette dagsordensforslag indgår i forhandlingen.

Kirsten Lee (RV):

For os i Det Radikale Venstre er det vigtigt at forebygge, også at forebygge kriminalitet, om end vi nok må erkende, at helt udrydde kriminalitet kan vi ikke.

Vore boligområder er i dagtimerne meget mennesketomme. Vi støtter de initiativer, der er taget fra Det Kriminalpræventive Råd med hensyn til naboovervågning og den slags. Det Kriminalpræventive Råds initiativer i form af vejledning over for befolkningen bør også anerkendes. Det gælder f.eks. pjecerne med oplysning til kvinder om, at de ikke blot skal forholde sig passive i tilfælde af voldtægtsforsøg; bid, skrig og spark kan skræmme voldtægtsforbrydere på flugt. Det nytter altså at sige fra over for disse mænd med en svag og dårlig karakter.

SSP-samarbejdet er en af de former for kriminalitetsforebyggende arbejde, som vi ligesom justitsministeren har stor sympati for. Det ser ud til at give gode resultater, og i flere og flere kommuner etableres der da også SSP-samarbejde. Det bør udbygges og styrkes i de kommende år, da det er en af de måder, hvorpå vi kan forhindre, at unge bliver kriminelle.

Et flertal af voldsforbrydelser foregår som bekendt under indflydelse af alkohol og hyppigt i relation til værtshusbesøg. Vi mener, det er prisværdigt, at man i mange politikredse sender betjente rundt på værtshusene for at informere dem, der udskænker alkohol om, at tiden i nogle tilfælde er ved at være inde til, at man holder inde. Politiet foreslår også af og til gæsterne at vende hjem, inden der er fyldt alt for rigelige mængder alkohol om bord og fornuffen eventuelt er på vej til at fordufte ud i sprittågerne. Det er utrolig vigtigt, at politiet også i de sammenhænge griber ind over for udskænkning til unge under 18 år. Efter omgang med mange unge mennesker står det mig klart, at det er uendelig let for unge under 18 år at købe spiritus på restauranter. Den praksis bør strammes op. Kan en restauratør ikke finde ud af, hvorvidt en ung er under 18 år eller ej, bør han ikke have en bevilling.

Antallet af cykeltyverier er også alt for stort. Mange mennesker mener åbenbart, man blot kan tage en tilfældig cykel og køre en tur på den, såfremt man har brug for det. Forsikringssummerne udbetales hurtigt. Der er behov for et eller andet system, så man kan få indsamlet disse cykler og få dem tilbage til rette ejermand. Politiet bruger uforholdsmæssigt megen tid på cykeltyverier.

I Det Radikale Venstre synes vi ikke, der er behov for væsentlig nye initiativer. Vi bør politisk støtte de mange initiativer, som er i gang, og vi vil også minde om, at det er nødvendigt, at vi lærer både hinanden og vore børn, at vold, tyveri, hæleri og anden kriminalitet er helt uacceptabel adfærd.

Vi har tidligere haft en debat her i Tinget om, hvorvidt den kriminelle lavalder skulle sænkes eller ej. Det Radikale Venstre har ingen intentioner om at sænke den kriminelle lavalder, og vi kan ikke stemme for Fremskridtspartiets dagsorden.

Nør Christensen (CD):

Jeg vil indledningsvis sige tak til Kristeligt Folkeparti, fordi de har foranlediget denne forespørgsel. Det er en forespørgsel, som er vigtig, fordi der rundt omkring i vort samfund er en masse mennesker, som har en følelse af utryghed ved at gå på gader og stræder, i hvert fald lidt ud på aftentimerne.

Til gengæld må jeg nok tage lidt mere forbehold over for Kristeligt Folkeparti, når de siger, det er en debat om, hvad vi gør. Det er nok ikke det helt rigtige at sige; vi skal snarere have en debat om, hvad vi ikke gør; det var måske en anelse mere væsentligt.

Men under alle omstændigheder står det os klart i CD's folketingsgruppe, at den debat, vi har, er en holdningsdebat, fordi det er en kendsgerning, at retsbevidstheden krænkes i tusindvis af tilfælde. Vi kan bare indskrænke os til områder som cykeltyverier og biltyverier, der har været nævnt. Der ligger vi jo i størrelsesordenen henholdsvis omkring 100.000 og 40.000. Det er helt, helt utilfredsstillende, og det giver mig anledning til at sige, at det er et område, hvor man burde se på spørgsmålet om tiltalefrafald, som vi har haft inde i debatten i formiddags, hvor unge mennesker kan have et synderegister på 30, 50 eller 150 biler eller noget i den størrelsesorden, men hvor der alligevel kan være risiko for tiltalefrafald.

Vi mener selvfølgelig ligesom alle andre, at der skal gøres en ekstraordinær indsats over for de helt unge lovovertrædere. Men vi vil også gerne tage en anden gruppe med, nemlig dem, vi vil tillade os at kalde de førstegangskriminelle.

Når det drejer sig om de unge, er det indlysende klart for enhver, at de unge selv er udmærket klar over, at den er gal. Jeg havde fornøjelsen for nylig at møde et par stykker af dem i TV 2 under en debat i den såkaldte Elever2ren, og det var rystende at tale med disse unge mennesker, når man oplevede, at der bliver sagt: »Det er jo i hvert fald, hvad der er på papiret.« Det vil sige, at det synderegister, de har tilstået, kan udvides markant med et antal derudover. Det er helt rystende, og de ved udmærket godt, den er gal.

Det er derfor, det er vigtigt for os at slå fast, at vi skal have en holdningsdebat, hvor Folketinget markerer, at vi ikke bare kan have en linie, hvor vi lader stå til. Det er en gal vej at gå. Vi

skal en helt anden vej. Som jeg var inde på det under de korte bemærkninger i formiddags, er der folketingspolitikere, der udtaler, at man udstiller varer så fristende, at de unge sandelig ikke kan lade være med at stjæle dem. Man har nu i næsten 20 år tolereret et komplet ulovligt Christiania, og det samme gælder stort set den berygtede Frøstruplejr.

Det er også helt galt, når venstrefløjens forfattere kan få lejlighed til at præge Danmarks Radios udsendelser for børn og unge og deri sige: Hvad de rige ejer, er stjålet fra dig. Jeg kan også nævne BZ-folk; der er næsten ingen grænser for det register, vi kan nævne, og hvor man hører den ene forsvarstale efter den anden for begåede ulovligheder.

Det, der efter vores opfattelse er brug for, er, at der sker noget mærkbart. Og jeg vil gerne sige til justitsministeren, at der jo ikke er et problem med et flertal i Folketinget i denne sag, for vi kan bare tage regeringen og tre i øvrigt udmærkede partier uden for regeringen, Kristeligt Folkeparti, Fremskridtspartiet og naturligvis Centrum-Demokraterne. Det er partier, som jeg kan fornemme – i hvert fald hvis vi tager regeringen samlet – har den opfattelse, at der skal ske noget, at der skal ske noget mærkbart, og der skal være en afregning. Justitsministeren behøver ikke at være bekymret for, at CD ikke vil deltage i et flertal, hvor der skal ske noget mærkbart.

Vi vil gøre det, fordi vi mener, at det, der er behov for, er, at der er en konsekvens af dette, at et ungt menneske begår en kriminel handling, eller at der begås kriminelle handlinger i det hele taget. Det er det modsatte af, hvad der hidtil har været gældende. Hidtil har der været en laden-stå-til-holdning, hvor man stort set ikke har interesseret sig for, hvad der foregik. Man har tværtimod bare sagt: Vi kan jo lave et tiltalefrafald osv., osv. Den går altså ikke.

Vi går den anden vej og siger: Vi vil have en mærkbar reaktion eller sanktion. Det betyder modsat, at vi interesserer os for, hvad det unge menneske eller den førstegangskriminelle gør. Jeg havde egentlig gerne set, at det havde været lidt mere fremherskende i de dagsordener, der nu er lagt på Folketingets bord. Men never mind! Vi vil endnu en stund overveje, hvilken dagsorden vi kan være med på; vi er ikke helt færdige med vore overvejelser for så vidt angår dagsordenerne.

[Nør Christensen]

I øvrigt skal jeg sige, at der er noget, der hedder den kriminelle lavalder, og det bringer mig ind på specielt de 12-15-årige, altså dem, der ligger under den kriminelle lavalder. Jeg kan allerede nu bebude over for Folketinget, at Centrum-Demokraterne i samlingen 1989-90 agter at fremsætte et lovforslag, hvis flertallet i øvrigt ikke kan samle sig sammen til det, hvor vi vil have gjort den kriminelle lavalder, skal vi kalde det mere flydende. For det kan ikke være rigtigt, at man har en grænse på 15 år og altså siger, at den, der er 15 år og har gjort sådan og sådan, kan straffes, men den, der er 14 år, 11 måneder og 29 dage, sker der ingenting.

Der er naturligvis også hos unge mennesker forskellig modenhedsgrad. Og hvis man er så moden som 13-årig, at man kan stjæle op til 150 biler, må man bestemt også kunne idømmes en sanktion.

Lad mig skynde mig, inden jeg får venstrefløjens hængende på nakken, at sige: Vi ønsker ikke fra CD's side middelalderlige tilstande med fængselsceller, hvor fugten driver ned ad væggene og den slags ting, men vi vil have sanktioner. Det skal være sådan, at man ved, at det, man gør, koster noget. Det gælder også for så vidt angår ballademagere, hærværksfolk og drukkenbolte, og hvad der i øvrigt færdes rundt på gader og stræder. Der sker ikke noget ved, at vi gør, som hr. Ole Espersens partifæller gør i Sverige, hvor man nemlig har mulighed for at tilbageholde unge mennesker i en lidt længere periode, end vi kan. Det ville være aldeles fortrinligt, hvis vi kunne få svenske tilstande på i hvert fald bare det ene område. Der er nok af andre områder, vi kunne have lyst til at se en hel del bort fra. Men det er jo hr. Ole Espersens partifæller, og jeg går da også ud fra, at hr. Ole Espersen på den baggrund vil kunne være enig i, at det kan være meget nyttigt, at man kan få lejlighed til, som det hedder populært i folkemunde, at komme lidt til afsvaling.

Vi vil også gerne være med til at se på ændrede straffeformer. Det ville måske være en god idé, om man i første omgang, når man har en førstegangskriminel, specielt en ung, »inviterer« på et weekendophold eller bruger en række af de nedlagte kaserner, vi har rundt omkring, til seminarer – den debat skal vi vel ikke have igen – hvor man sætter nogle mennesker, som har forstand på det, til at forklare unge mennesker, at det er en gal vej, de er inde på.

For forældrene har jo allerede på det tidspunkt svigtet, og der synes ikke at være store tegn på, at forældrene igen vil kunne påvirke det unge menneske i den rigtige retning. Her er det det offentliges opgave at gå ind og forklare, at det, der skal til, er en konsekvent holdning, og det skal man forklare det unge menneske i et sprog, det kan forstå.

Hvis der er tale om planlagt vold, tyveri og hærværk, er det muligt, at vi skal sætte ind med endnu kraftigere sanktioner. Dette set i forhold til det spontane, som hr. Carsten Andersen fra SF var inde på. For der kan være mange grunde til, at der sker en eller anden spontan handling; det kan skyldes forskellige omstændigheder, som jeg ikke skal begynde at nævne her. Men dette, at det er planlagt, altså at man har siddet og tilrettelagt det hjemme på sit værelse over en kasse guldøller, eller hvad det nu er, mener vi betyder, at så er der ingen kære mor, så skal man kunne sætte ind med en ganske alvorlig sanktion, således at de unge mennesker bliver klar over, at vi interesserer os for, hvad de går og laver.

Vi kan naturligvis ikke, som jeg sagde før, acceptere disse stribevis af tiltalefracfald. Det har taget et omfang i enkeltsager, som efter vores opfattelse er helt grotesk. Og det rammer mange familier rundt omkring. Hver eneste gang, der stjæles en bil eller en cykel, er der en familie eller et barn, der bliver ulykkeligt.

Det er ikke en statistisk debat – jeg har med vilje undgået at nævne flere tal, end det er nødvendigt – for jeg mener, at den debat, vi skal have, er en debat om grundholdningen til, hvordan vi ønsker, sanktionerne skal være fremover.

I øvrigt skal jeg sige til hr. Ole Espersen, at vi da godt kan tage en statistisk debat. Det vil selvfølgelig kræve, at vi forbereder os noget længere, men det er en kendsgerning, kan jeg sige til hr. Ole Espersen og naturligvis også til SF, at antallet af anmeldte straffelovsovertrædelser for længst har passeret den halve million, men hvad der blev sagt, da jeg for 4-5 år siden meddelte Folketinget, at det var min opfattelse, at det ville gå i den retning, kan man gå tilbage i annalerne og se; desværre fik jeg ret.

(Kort bemærkning).

Carsten Andersen (SF):

Nu har hr. Nør Christensen gentagne gange

[Carsten Andersen]

viftet med denne her: man udstiller varerne, så man ikke kan lade være med at stjæle.

Jeg kunne godt tænke mig at spørge hr. Nør Christensen, hvad der er hans opfattelse af, at EF udstiller sine varer i form af tilskud til f.eks. landbrug og andre ting, sådan at der bliver stjålet for omkring 35 mia. kr., sammenholdt med omkostningerne ved den ungdomskriminalitet, som hr. Nør Christensen trods sine tidligere forsikringer om, at denne debat ikke skulle dreje sig om ungdomskriminaliteten, alligevel bliver ved med at køre omkring. Hvad koster de unges forbrydelser egentlig samfundet i forhold til, hvad der i samfundet i dag bliver lavet af skatteunddragelser og bliver svindlet med EF-midler alene fra dansk side? Er der ikke en række »varer«, som bliver sat frem for voksne, som de voksne ikke kan lade være med at stjæle?

Derudover synes jeg ikke, man kan stå op og sige, at vi ønsker en mere flydende kriminel lavalder for at give nogle helt klare signaler, for hvad betyder det? Fra Venstres side hørte vi, at det skulle også være flydende, hvem der var justitsmyndighed, hvem der var socialmyndighed, og hvem der var skolemæssig myndighed; det skulle gå op i en højere rotation. Det kommer jo så til at passe meget godt med den flydende kriminelle lavalder, sådan at vi faktisk får en politiovervågning fra vuggestuen og helt ind i alderdomshjemmet, hvis de to ting kommer til at falde i hak sammen.

Er hr. Nør Christensen enig i den betragtning, eller ønsker hr. Nør Christensen en mere konkret vurdering af den kriminelle lavalder?

(Kort bemærkning).

Ole Espersen (S):

Det er da altid rart, når der er nogen i Folketinget, der tænker nyt, og det må man jo sige CD har forsøgt her med den flydende kriminelle lavalder. Ja, helt nyt er det måske ikke, for det er vel udsprunget af Joachimsgen. Det synes jeg ikke er noget særlig anbefalelsesværdigt eksempel at gå ud fra her i Folketinget.

Men hvis der skal være en flydende kriminel lavalder efter modenhedskriteriet, hvad er så modenhedskriteriet? Jeg forstod på hr. Nør Christensen, at hvis man har stjålet 150 biler, er man moden nok til at blive straffet. Hvor mange skal man op på, før man er moden nok? Er biltyverier et tegn på modenhed? Jeg synes, at

man, når man nu bebuder et lovforslag af en så ekstraordinær karakter – intet andet land har vist en sådan lov om flydende lavalder – allerede nu er forpligtet til ret præcist at redegøre for de kriterier, man ønsker at bruge.

Og hvis det er modenheden, der er afgørende for rettigheder og pligter, er der jo også andre lavalder, man bør interessere sig for. Hvad med valgretsalderen? Eller – måske endnu mere aktuelt, når det er modenhed, det drejer sig om – hvad med den seksuelle lavalder? Skulle den ikke være lidt flydende? Det tror jeg da godt at man ud fra modenhedskriterier kunne tænke sig, men jeg går ud fra, at disse andre emner også har været med i CD's nytænkning.

Men først og fremmest: Hvilke kriterier skal ligge til grund for den flydende lavalder?

(Kort bemærkning).

Nør Christensen (CD):

Jeg skal ganske kort sige om EF-svindelen, at den jo ikke har en snus med denne debat at gøre. Fra anden side hører vi jo ofte, at SF kritiserer EF for at have for meget bureaukrati og den slags ting, men det vil jeg lade ligge og udelukkende beskæftige mig med den kriminelle lavalder som mit svar her.

Jeg skal først sige til hr. Ole Espersen, at denne sag bestemt ikke har udgangspunkt i den ulykkelige sag om drabet på et barn ved navn Joachim, som hr. Ole Espersen forsøgte at antyde. Det var en meget urimelig måde at gå ind i debatten om den kriminelle lavalder på.

Når vi ønsker at gøre den mere flydende, er det, fordi vi siger, at der godt kan være børn og unge i 12-13-14-års-alderen, som er mere modne end unge, der 16, 17 og 18 år. Det er jo sandheden om det, og der skal ingen tvivl være om, at det, vi ønsker at komme til livs, men som man åbenbart ikke fra venstrefløjen ønsker at komme til livs, er, at man ikke som ungt menneske bare skal kunne stille sig op og sige: Jamen, du godeste, der sker jo ingenting ved, at jeg går ud og stjæler 40, 50 eller 150 biler – antallet kan vi altid diskutere – for det er man fløjtende ligeglad med og tager overhovedet ikke bestik af. Nej, man skal have en principiel og overordnet debat, og der skal drages nogle juridiske spidsfindigheder ind i debatten i stedet for at tage fat på det jordnære, som er til at forstå, og som er til at have med at gøre, og slå fast, at det, at man begår tyverier af den størrelsesorden, bare som

[Nør Christensen]

eksempel, er udtryk for, at man er så moden, at samfundet har ret og pligt til at sætte ind med en sanktion; jeg talte i øvrigt ikke om fængsel.

(Kort bemærkning).

Carsten Andersen (SF):

Hr. Nør Christensen lagde ud med, at der var brug for en grundholdningsdebat. Det var egentlig det, jeg tog udgangspunkt i. Jeg tog nemlig stilling til den kvalmende dobbeltmoral, som hr. Nør Christensen lægger for dagen, når han siger, at sagen ikke drejer sig om de voksnes kriminalitet, og så bliver ved med at køre frem med, at det er spørgsmålet om antallet af tiltalefrafald og om de unges kriminalitet. Det kvalmende ved det er, at man vender ryggen til den store kriminalitet, som voksne udøver i dette land i form af skatteundragelser, i form af bl.a. omgåelse af EF's tilskudsregler, som der helt klart bliver givet udtryk for. Men hr. Nør Christensen er jo i stand til at hidse sig op og artikulere osv. her på grund af biltyverier, fordi der går lidt ridser i den blanke lak og statussymbolerne, som der ikke må ske noget med. Men hvis vi måler det op: Hvad betyder det egentlig i omkostninger for samfundet? Så vender man gladelig ryggen til 35 mia. kr.-sagen. Det er den proportionsforvrængning, der sker i kriminalitetsdebatten i Danmark.

Steenholdt (Grønland):

Hr. formand, jeg kan ikke gøre for den stemme, jeg har; Grønlands kulde og Danmarks varme skændes i min hals.

Selv om denne forespørgselsdebat vedrører forholdene her i Danmark, vil jeg gerne som repræsentant fra Grønland blande mig i debatten. Den form for kriminalitet, som er blevet fremdraget her, kender vi også i Grønland, selv om vægten af de enkelte kriminalitetsarter kan være anderledes. Vi har gennem årene i Landsrådet og de sidste ti år i Landstinget haft drøftelser med henblik på bekæmpelse af den alt for store kriminalitet i Grønland, som virker endnu stærkere og mere intens, når man tager den spredte beboelse i betragtning.

Der er gennem årene rettet henvendelser til politimyndighederne i Grønland og i Danmark, men nævneværdige initiativer har vi ikke set. Nu hører politimyndighederne i Grønland under fællesanliggender mellem Grønland og Danmark. Derfor finder jeg det passende at be-

nytte denne lejlighed til at minde justitsministeren om, at de her fremdragne alvorlige samfundsskavanker også eksisterer i det grønlandske samfund, hvor justitsministeren er den øverste ansvarlige.

Jeg vil derfor benytte lejligheden til at spørge justitsministeren, om der er overvejelser om eller planer for initiativer også i Grønland for at dæmme op for kriminaliteten.

Detil kommer, at forbrug af og handel med euforiserende stoffer er voksende i Grønland. Det er efterhånden så grelt, at man kan komme ud for tilbud om køb af sådanne stoffer på åben gade om dagen. Det foruroliger mig meget, at misbrug af euforiserende stoffer synes at florere i de grønlandske skoler. Det er meget påtrængende, at politiets muligheder for at igangsætte præventive foranstaltninger forbedres.

Herunder vil jeg specielt påpege, at der flere gange har været rettet henvendelser til politiet og justitsministeren om de grønlandske politilønnings utilstrækkelighed. Jeg er af den opfattelse, at de dårlige arbejdsforhold og utilstrækkelige lønninger for politibetjentene i Grønland i høj grad er med til at forøge kriminaliteten i Grønland. Jeg beder justitsministeren om at være opmærksom også på de grønlandske kriminalitetsproblemer.

(Kort bemærkning).

Ole Espersen (S):

Undskyld, jeg kom lidt ud af rækkefølgen.

Hr. Nør Christensen svarede ikke på mit spørgsmål om, hvilke kriterier der skal lægges til grund for denne flydende modenhed. Og hvem skal afgøre, om modenheden er til stede? Skal det være psykologer? Skal det være børnepædagoger? Skal det være læger, eller skal det være psykiatere? Hvem skal afgøre det og efter hvilke kriterier? Jeg synes, det var rimeligt, om hr. Nør Christensen delagtiggjorde Folketinget i det.

Dernæst siger hr. Nør Christensen, at han ikke mener, de unge skal straffes med fængsel, men at der skal ske et eller andet. I den anledning vil jeg gerne sige følgende til hr. Nør Christensen:

I de tilfælde, som blev nævnt, 100 biltyverier, er der jo en lang række ting, de sociale myndigheder kan foretage, også anbringelse på lukkede institutioner. Det passer altså ikke, at der ikke sker noget, det gør der i høj grad, men hvad

[Ole Espersen]

ønsker hr. Nør Christensen helt præcist skal ske, når det ikke drejer sig om fængslinger, som ikke sker i dag inden for den sociale sektor? Kort sagt, hvilke kriterier skal bruges, hvem skal træffe afgørelser, og hvilke sanktioner forrestiller man sig?

Og så er jeg helt enig med hr. Carsten Andersens kritik af hr. Nør Christensens fuldstændige negligering af den økonomiske kriminalitet, f.eks. inden for EF. Dansk Kriminalpolitiforening har lige udtalt, at det er en meget vigtig del af kriminaliteten, der begås af de rige. Den kriminalitet har overhovedet ikke været nævnt her, og af hr. Nør Christensen får vi nærmest indtryk af, at det er de rene ligeegyldigheder, der er tale om. Det, det drejer sig om for hr. Nør Christensen, er at få fat om de 12-årige.

(Kort bemærkning).

Nør Christensen (CD):

Jeg skal bare sige til hr. Ole Espersen, at jeg tager nøjagtig lige så alvorligt på den kriminalitet, der sigtes til, altså skatteunddragelser, som at der køres for stærkt i biler og alle andre ting. Jeg har samme holdning til, at hvis en lov er vedtaget i Folketinget, skal den selvfølgelig respekteres. Der er jo ikke noget som helst unaturligt i, at man kan være uenig i den, men den skal respekteres. Der er nogle regler for, at man skal indgive selvangivelse og betale skat, og det er naturligvis også en kriminell handling, hvis man snyder med det. Jeg kan under ingen omstændigheder forstå, at det kan skabe usikkerhed i hr. Ole Espersens sind.

Jeg bruger netop ordet usikkerhed, for det, jeg ønsker med den kriminelle lavalder, er at skabe den usikkerhed hos de 12- til 15-årige, vi har behov for, men som hr. Ole Espersen og hr. Carsten Andersen vender ryggen til. Jeg forstår det ikke, for man er nemlig medskyldig i det øjeblik, hvor man ikke vil være med til at gøre den mere flydende, så usikkerheden bliver skabt og man er klar over, at der kan godt ske noget, hvis man begår en kriminell handling. Det er mit udgangspunkt. Jeg ønsker altså at få skabt den usikkerhed, så vi bliver fri for dette praleri blandt de 12-15-årige med, at man kan gå rundt og gøre, som det passer én; der sker jo ikke noget.

(Kort bemærkning).

Carsten Andersen (SF):

Jeg vil godt takke hr. Nør Christensen for et delvis klart svar. Jeg hører, at vi nu skal have en usikkerhed i retsvæsenet og på straffelovs-området. En retsikkerhed må det jo så ende med, og det bliver jo ret interessant at høre, om justitsministeren synes, det skal være regeringens parlamentariske arbejdsgrundlag, at vi ikke skal have nogen retsgarantier og retssikkerhed her i landet, men holde befolkningen i ave med usikkerhed. Det er jo ret interessant, det er nye perspektiver, der kommer frem.

Den anden ting, som hr. Nør Christensen ikke kom ind på, er spørgsmålet om sanktionerne. Og jeg vil godt pege på, at CD, som havde socialministerposten i temmelig lang tid, trods pædagogernes advarsler faktisk har været med til at indskrænke en lang række initiativer af kriminalpræventiv art, både på institutionsområdet og inden for kommunerne. Så er det jo temmelig dobbeltbundet, når CD's ordfører står her og siger, at nu må vi have gang i de her ting, når man lige har afsluttet et nedrivningsarbejde.

Knud Lind (FP):

»Det Konservative Folkeparti vil bevare og styrke det danske retssamfund. Det strafferetlige og politimæssige beredskab over for forbryderorganisationer, narkokriminalitet og tilsvarende samfundstruende forbrydelser skal styrkes og pågrebne kriminelle behandles med al fornøden strenghed. Vold, voldtægt, røveri og hærværk kalder på samfundets reaktion gennem en aktiv og effektiv politiindsats, der virker forebyggende.«

Fra Det Konservative Folkepartis partiprogram »En Fremtid i Frihed«.

Jeg vil godt spørge den konservative ordfører, om en lov om anvendelse af Christiania er i overensstemmelse med disse smukke ord om fremtid i frihed og partiets høje retspolitiske tanker, det Christiania, som vore nordiske nabolande i årevis har kritiseret så skarpt og henstillet til, at forholdene ændres. Er det i overensstemmelse med den konservative politik? Jeg spørger blot. Er BZ'ernes fortsatte hærgen og tag-selv-aktioner i overensstemmelse med den konservative retsopfattelse, når den bliver sat ned på tryk? Jeg tror det ikke.

[Knud Lind]

Hvad er der sket med BZ? Den tidligere justitsminister nedsatte en kommission, og mig bekendt døde det hele. BZ'erne lever i bedste velgående i de besatte ejendomme, og der er reelt ikke sket spor. Derfor vil jeg med al respekt for Det Konservative Folkeparti tillade mig at kalde både de pæne ord og den motiverede dagsorden her for politisk hykleri, som overhovedet ikke holder ved en nærmere efterprøvelse. Når De Konservative er ude i forsamlingshusene, er der ingen grænser for, hvor meget man vil gøre ved retssikkerheden, men her i Folketinget fremsætter man fro og frejdigt en ny lov om anvendelse af Christianiaområdet, hvor man legaliserer dette kriminelle miljø med hash- og narkotikahandel. Hvordan skal der kunne foregå en aktiv og effektiv politiindsats i Christiania, hvor politiet næsten ikke kan komme til at udrette deres tjenstlige opgaver? Jeg spørger blot, og jeg vil gerne bede den konservative ordfører forklare os, hvordan det hænger sammen.

Vi har også hørt en hel del om cykeltyverier. Er det ikke således, hr. justitsminister, at forsikringsselskaberne har tilbudt Justitsministeriet at betale for oprettelsen af disse edb-registre for cykeltyverier, så politiet kunne arbejde ude i marken og se med det samme, om en cykel var stjålet? Og bliver det register, som man måske vil oprette hen ad vejen, ikke meget spartansk uden alle de oplysninger, det burde have?

Det er derfor, jeg advarer så stærkt, når man nu får alle disse smukke ord fra Kristeligt Folkeparti og andre om cykeltyverier m.v., og at folk skal have lov til at gå i ro og fred på gaden. Spørg de folk, der bor ved museet ude på Vesterbro, om de kan bo i fred for BZ'ere osv. Vi har altså en regering, som faktisk sidder med armene over kors og i realiteten går imod det, man har sagt i sit partiprogram. Det finder jeg er hykleri.

(Kort bemærkning).

Fischer (KF):

Jeg synes, det var overordentlig betænksomt af hr. Knud Lind at citere fra Det Konservative Folkepartis program »En Fremtid i Frihed«, men jeg ved ikke, om det er en tilkendegivelse af, at hr. Knud Lind er på vej ud af Fremskridtspartiet. Det er jo i givet fald en ny situation, vi nøje må overveje.

Men hvis hr. Knud Lind havde fulgt lidt med i den retspolitiske debat i de senere år, ville han have set, at Det Konservative Folkeparti faktisk har gjort noget ved sagerne i den periode, hvor man har haft justitsministerposten. Politistyrken er f.eks. vokset, der er kommet lovgivning om hjælp til ofrene for vold, og der er blevet lettere adgang til varetægtsfængsle i grove voldssager. Med hensyn til Christiania kender hr. Knud Lind lige så vel som jeg og alle her i Folketinget flertallets opfattelse af dette fænomen, men der er faktisk sket noget på området. Jeg ved ikke, om hr. Knud Lind ikke ser fjernsyn, for hvis han gjorde det, ville han blandt andet have set politiets aktion mod de ulovlige værtshuse på Christiania. I den anden ende af skalaen har jeg på møder ude i landet fået megen ros for initiativet med nærpolitiet, og sådan kan vi fortsætte. Så prøv at huske lidt historie fra perioden 1982 og fremefter, hr. Knud Lind, det ville nok sætte tingene i et lidt andet perspektiv.

(Kort bemærkning).

Knud Lind (FP):

Jeg fik egentlig ikke svar på de spørgsmål, jeg stillede. Nu kan det selvfølgelig være, fordi programmet hedder »En Fremtid i Frihed«, og man har ikke sat årstal på fremtiden, så man ved ikke, hvornår det skal gå i opfyldelse.

Men jeg vil godt spørge den konservative politiske ordfører helt konkret: Har man fået ulovlighederne på Christiania fjernet? Har denne fantastiske, retspolitiske regering fået ordnet BZ-problemerne? Er de væk fra de besatte ejendomme osv.? Det er helt klare spørgsmål, og det tredje er: Under den tidligere justitsminister blev der nedsat en kommission, som skulle se på BZ-problemerne, og hvad er der sket siden da? Tre enkle spørgsmål, som den konservative ordfører nemt vil kunne svare på.

Når man har ændret holdning for så vidt angår Christiania, er én ting, at man erkender, at der er et flertal, men ligefrem selv at springe frem med et lovforslag, som direkte hælder til S og SF, som den konservativt ledede regering jo i realiteten gør, det er det, jeg kritiserer De Konservative for. Og hvis de så bare ville holde op med det hykleri ude i forsamlingshusene, og hvor ellers nogen gider høre på dem, om alt det, de gerne vil gøre for at rydde Christiania, når

[Knud Lind]

man ikke gør noget. Men det kan være, at justitsministeren kan hjælpe den konservative ordfører med, hvad der er sket, efter at kommissionen har afgivet en betænkning om BZ'erne.

Inger Stilling Pedersen (KRF):

Jeg vil gerne starte med at sige tak for den store interesse for emnet. Vi vidste jo på forhånd, at vi kunne have forskellige opfattelser af tingene, men det er gået igennem som en rød tråd, at alle er enige i, at det er vigtigt, at vi arbejder hen imod at få et samfund, hvor man kan færdes godt og trygt, både hjemme og ude.

Det er også ganske klart, at vi ikke har givet en udtømmende forklaring på alle de ting, vi kunne tage med. Vi har fået en debat i dag, sådan som vi har ønsket det, om det, som rammer de mange. Det forklarer jo ikke, at der er megen alvorlig kriminalitet, miljøkriminalitet, økonomisk kriminalitet, man kunne såmænd bruge en hel debat alene til de emner. Vi har heller ikke ønsket at sætte specielt på de unge, men at tage dem med ind i debatten om den almindelige kriminalitet.

Jeg skal læse nogle tal for hr. Ole Espersen. Jeg synes ikke, man skal bruge alt for mange tal i en debat, men det er angående tiltalefrafald i 1987, hvor der i alt var 2.301. De 15-årige har fået 272, de 16-årige 537, de 17-årige 446 og de 18-årige 133, altså tilsammen op imod halvdelen af alle tiltalefrafald. I nogle tilfælde kan det være nødvendigt at give tiltalefrafald, og vi har ikke lagt os fast på så og så mange. Det må være op til dommerne at afgøre, men jeg tror, at de i langt højere grad ville dømmes anderledes, hvis de vidste, at de sociale institutioner og muligheder var i orden.

Både hr. Fischer og mange andre, bl.a. Venstres, CD's og De Radikales ordførere, var langt hen ad vejen enige i, at det er vigtigt, at vi også får noget med om vore holdninger til tingene, for det drejer det sig selvfølgelig først og fremmest om. Nu kan man jo have nogle holdninger, måske navnlig hos SF, hvor man lægger mere vægt på det sociale og de problemer, der ligger deri, og det er jo også rigtigt, og det skal vi ikke forklejne, at det spiller en meget stor rolle. Jeg startede selv med at være inde på det omkring familierpolitikken og de muligheder, vi har under vores opvækst, og meget andet. Men samfundet har ikke hele skylden, man kan ikke altid lægge ansvaret over på andre og sige, at

det er deres skyld. Jeg synes også, at man i meget højere grad må se på ofrene, som nogle af ordførerne var inde på. Det er ikke rart at være offer og bagefter nærmest blive overladt til sig selv, som om det ikke havde nogen særlig betydning, at der var begået noget kriminelt.

Der har været tale om kriminel lavalder. Kristeligt Folkepartis holdning er, at den skal man ikke røre ved, men lægge meget større vægt på at fortælle de unge 12-13-14-årige, at kriminalitet ikke er så godt, forstået sådan, at det er de sociale myndigheder, der skal tage fat med nogle sanktioner, hvad det så end måtte være. Det er nemlig rigtigt, at mange 13-14-årige har den opfattelse, at der ikke sker noget, vi kan jo bare gøre det, men den dag man fylder 15, er det straks lidt værre. Det er jo ikke meningen, at en 14-årig kan begå al mulig kriminalitet og bare få at vide, at det må du ikke! Så svigter vi den unge.

Jeg har sagt indtil flere gange i dag, at vi skal finde ud af, hvordan vi hjælper de unge ud af kriminaliteten. Det behøver ikke at være ved at straffe og den slags ting, men gennem nogle sanktioner, som kan være af vidt forskellig art, som vi har været inde på i en tidligere debat, og som jeg ikke vil bruge megen tid på her.

Der er også nogle, der har været inde på færdslen. Nu regner jeg med, at vi får en færdselsdebat om ikke så forfærdelig lang tid, hvor mange af de elementer kan gå med ind. Jeg er ganske enig i, at mange færdselsovertrædelser er af grov karakter, bl.a. når man kører i spirituspåvirket tilstand, man negligerer alle bestemmelser og sætter andres liv i fare. Det må vi behandle i den debat, for skulle det med i dag, ville debatten blive alt, alt for lang. Det er ikke, fordi vi undervurderer de ting, men vi mener, at vi får en debat om dem senere.

Vi tror, det er meget, meget vigtigt, at vi i Folketinget finder ud af, hvad kan vi gøre. Hr. Nør Christensen sagde noget om, hvad vi ikke har gjort eller ikke gør, men det er ligegyldigt. For det første gælder det for mig at se om, hvordan vi forebygger kriminalitet, og mange faktorer, også den sociale, spiller en stor rolle her. Nu er jeg selvfølgelig ikke enig med SF i, at bare vi får gode institutioner og ordner det ad den vej, så er det klaret. Det er en af vejene til det, men jeg tror, det er vigtigt, at det private initiativ og det offentlige system går hånd i hånd. For når vi taler om disse emner, kan vi ikke undgå at nævne

[Inger Stilling Pedersen]

de mange private organisationer, som gør et stort stykke arbejde for at hjælpe både unge og lidt ældre, der er kommet ud i kriminalitet, ikke mindst på grund af alkohol og narkotika.

Jeg var også glad for at høre hilsenen fra Grønland, ikke at jeg var glad for budskabet, men fordi det blev bragt frem og var med til at fortælle os, at vi har et medansvar for de ting, der foregår deroppe, at de også kommer os ved, og at vi bør tage forholdene meget, meget alvorligt. Det er jo måske os selv, der på en måde har været med til at eksportere problemerne derop.

Vi kunne også have taget en alkoholdebat om, hvordan vi bekæmper og begrænser alkoholmisbruget og dets konsekvenser. Der er stof nok til lige så mange timers debat, og det vil jeg meget gerne være med til.

Alt dette for at sige, at vi ikke kan få alting ind i en debat. Det, der har været formålet i dag, er at få sagt: Kan vi gå i gang med at gøre vort samfund sikrere og bedre? Kan vi gøre brug af nogle af vedtagelserne fra 1984, som hr. Ole Espersen var inde på? Kan vi gøre noget for, at man hurtigere kan få sin straf afsonet? Man kan måske være uenig i, hvor hurtigt det skal gå, men jeg tror, at hurtige sanktioner i alle tilfælde er gode ting, også af menneskelige grunde.

Kristeligt Folkeparti håber altså, at denne debat medvirker til, at vi kan få nogle resultater, og så må vi huske på, at vi kan sagtens slå hinanden i hovedet og sige, at I har ikke gjort det, og du har gjort det; vi er alle sammen mere eller mindre medansvarlige. Ingen af os har mandater til at gennemføre vores egen politik, men vi kan samarbejde om at gøre det bedre.

Justitsministeren (H. P. Clausen):

Jeg er enig med ordføreren for forespørgerne i, at der er stof til mange og meget lange debatter. Debatten her har jo også fået en vis længde, så jeg skal ikke forlænge den unødigt, men der er et par ting, jeg godt vil sige i forbindelse med det, som har været fremført.

Først og fremmest er jeg glad for den interesse, der har været vist, og den brede interesse og sympati, der har været vist for de planer og programmer, der er under udvikling for at finde frem til ændrede sanktionsformer over for unge. Hr. Carsten Andersen var ganske vist inde på, at vi talte lidt for meget om de unge. Det tror jeg ikke er rigtigt, for en række af de problemer, som vi skal have løst ved bekæmpelsen af kri-

minalitet på alle områder, også dagligdagens kriminalitet, kan i et vist omfang kun løses, hvis vi undgår dem. Hvor det drejer sig om det præventive, arbejdet med at undgå, at folk kommer i den situation, hvor vi må betragte dem som kriminelle, spiller alle de initiativer, der kan tages, både over for unge i alle sammenhænge og unge kriminelle, en meget stor rolle.

Derfor er det vigtigt at understrege, hvad flere har gjort i dag, at tiltalefrafald ikke uden videre er noget, man kan begrænse kvantitativt. Der er en række tilfælde, hvor vi kan se, at tiltalefrafald faktisk har ført til, at de unges kriminelle bane er standset, så det altså har været en god måde at hjælpe de unge på, alene derved, at der har været en tiltale, selv om den er frafaldet. Jeg kan godt se problemet i, at man synes, der er for mange tiltalefrafald, men ligefrem at kvantificere det, lægge det op i en stram ramme, finder jeg lidet heldigt og hensigtsmæssigt.

Fru Inger Stilling Pedersen var inde på, også i den foreslåede dagsorden, at man f.eks. kunne rokere om på ressourcerne fra de kontormæssige opgaver til de mere politimæssige. Jeg er ikke sikker på, det uden videre er en løsning – den er i hvert fald for enkel – fordi de to ting hænger sammen. Det er et spørgsmål om at have en effektiv politimæssig indsats, som bygger på, at man har en politistyrke, som kan holde orden og opklare forbrydelser, og en kontormæssig løsning af de opgaver, som er en forudsætning for, at politiet kan fungere som helhed. Det er vigtigt at tale om omlægning, forenkling og smidiggørelse, som politiet selv er inde på i disse år, med ganske gode og spændende resultater. Jeg tror, det er det, man må satse på, når man er inde på den side af problematikken.

Jeg skal sige endnu et par ord, selv om jeg også gjorde det i første fase, om SSP-samarbejdet, som har spillet så stor en rolle i debatten her. Jeg mener virkelig, at vi må tage det problem op, som jeg også har haft lejlighed til at understrege det i Folketingets Retsudvalg, efter at der faktisk er opstået nogle vanskeligheder. Jeg er enig i, at det grundlæggende, generelle SSP-samarbejde for så vidt ikke berøres af det, men jeg mener, der har været en frugtbar og positiv udvikling af SSP-samarbejdet i øvrigt i den tid, hvor det har foregået. Vanskelighederne og problemerne kan opstå, hvis man ikke har nogle virkelig brugbare regler omkring informationsudveksling, når den fælles opgave for de

[Justitsministeren]

sociale, skolemæssige og politimæssige myndigheder er at hjælpe unge i det omfang, som vi kan se SSP-samarbejdet faktisk fører til. I den forbindelse kan jeg sige til hr. Ole Espersen, at som jeg lovede i forbindelse med den debat, vi havde for nogen tid siden, er vi gået i gang med at føre de ting ud i livet, som blev fremlagt i min redegørelse til Folketinget om foranstaltninger over for unge kriminelle. Det arbejde går efter den linje, jeg pegede på dengang.

Jeg skal ikke gå ind i debatten om Danmarks Radios rolle her, men har alligevel en enkelt bemærkning, som er affødt af hr. Carsten Andersens betragtninger. Jeg skal i hvert fald ikke gå i rette med Danmarks Radio for, at den neutralt refererer og videregiver synspunkter, som formanden for Dansk Kriminalpolitiforening har fremlagt, for jeg synes, det var vigtigt, at også andre end vi, der havde hørt dem før, fik kendskab til dem. Det er noget, der bør stemme os til eftertanke, skærpe vor opmærksomhed over for problemerne, og det skal man i hvert fald ikke dræbe budbringeren for, selv om man ikke kan lide budskabet.

Hr. Knud Lind stillede et meget konkret spørgsmål om det registerarbejde, der er på vej omkring cykeltyverier. Vi er da ikke uenige med forsikringsselskaberne, og det sker i samarbejde med forsikringsselskaberne. Der foregår i øjeblikket et samarbejde mellem forsikringsbranchen, Dansk Cyklist Forbund og politiet om en etablering af et landsdækkende, centralt edb-register over stjålne cykler, dvs. at alle de implicerede, både cyklisterne og forsikringsbranchen, har mulighed for at være med til at fastlægge den informationsmængde, som skal ind i systemet. De har endda sat gang i sagen, så dele af Sjælland nu trækkes ind i en registrering, som straks skal gennemføres i hele hovedstadsområdet, og derefter vil det gå videre, således at man meget effektivt og hurtigt kan identificere stjålne cykler med de oplysninger, som er nødvendige for politiet, ligesom man kan med biler i det landsdækkende edb-motorregister, som hr. Knud Lind udmærket kender.

Jeg var glad for, at hr. Steenholdt førte de grønlandske problemer frem. Det har han haft lejlighed til at gøre før over for mig, men det var mindre officielt. Jeg er glad for, at det blev gjort her, for det er klart, at der er en række problemer deroppe. Med hensyn til politiets lønninger må jeg jo sige, at det er et overenskomst-

spørgsmål, som jeg ikke kan tage stilling til her, og som må løses ved de forhandlinger, der normalt føres om politilønninger. Men jeg er meget opmærksom på hashproblemet på Grønland, for det er vel overvejende det, der karakteriserer narkotikasituationen på Grønland, og derfor også et problem, som når ind i skolerne.

Jeg ved, at der gennemføres en intensiv indsats fra politiets side deroppe, også med en del beslaglæggelser af hash som resultat, og vi følger det meget nøje og har tæt kontakt med politimesteren og politiets organisationer, således at vi dels kan støtte denne indsats og dels få et løbende indtryk af, hvordan det går med denne målrettede indsats mod netop dette problem, som klart er et grønlandsk problem.

Det får mig så til afslutningsvis at sige, at jeg og i det hele taget ministeriet altid er optaget af at følge de grønlandske forhold og prøver at være så tæt på dem, som vi kan.

(Kort bemærkning).

Carsten Andersen (SF):

Fru Inger Stilling Pedersen var i sit svar flere gange inde på, at SF havde et ret enøjet syn på en lang række af årsagerne og på kriminalitetsforebyggelsen.

Der er ikke nogen i SF, som hævder, at hele skylden for en kriminel handling ligger i den sociale baggrund, men vi påpeger, at handlingen skal ses i den sammenhæng, og det er den sammenhæng, vi gang på gang efterlyser – årsagerne, baggrunden, sammenhængen i kriminaliteten. Vi er fuldt ud opmærksom på og går også ind for, at man har et ansvar, når man overtræder lovens regler, og at det er den enkelte, der må bære det ansvar. Men samfundet har et ansvar for baggrunden og for den enkeltes og gruppernes mulighed for at få uddannelse, for at fungere, for at få et job.

Vi mener heller ikke, at man løser alle problemer igennem sociale institutioner. Vi mener, at den enkelte skal stilles over for nogle udfordringer og skal være nødt til at involvere sig og være aktiv i også at gå ind i en social løsningsproces. Det er ikke noget, en institution eller nogle andre ting rundt omkring kan gøre. Vi mener absolut, at den unge, at den voksne, at den gamle selv skal være aktiv i den forbindelse; institutioner alene gør det ikke. Det var det, jeg lige ville præcisere.

(Kort bemærkning).

Knud Lind (FP):

Jeg stillede et helt konkret spørgsmål til justitsministeren om disse edb-registre vedrørende cykeltyveri. Jeg vil godt stille det igen, jeg fik nemlig ikke svar: Har forsikringsselskaberne tilbudt Justitsministeriet, at forsikringsselskaberne var villige til at betale samtlige udgifter til et edb-register vedrørende cykler, og hvad svarede Justitsministeriet til dette tilbud?

Når jeg siger det, så er det, fordi jeg ved, at regeringen går helhjertet ind for brugerbetaling, og det er jo i første omgang forsikringsselskaberne, som gør brug af dette, idet de får en hel del cykler tilbage, som de måske ellers aldrig havde fået, og derfor er det ret vigtigt. Og inden ministeren, der nu har fået lidt hjælp ned fra kroen, svarer, vil jeg gøre ministeren opmærksom på, at jeg har fulgt denne sag ret nøje, også for så vidt angår forsikringsselskaberne og deres tilbud.

Så vil jeg gerne stille ministeren endnu et spørgsmål: Mener ministeren, at SSP-samarbejdet fremmes, når de unge, efter at de har været inddraget i SSP-samarbejdet, i fjernsynet kan se, hvordan BZ'ere og andre ter sig? I den forbindelse stillede jeg ministeren det helt klare spørgsmål: Hvad er der sket for så vidt angår den betænkning, der blev afgivet vedrørende BZ'erne, og hvad har man foretaget sig siden?

Fischer (KF):

Vi har fra konservativ side i første runde udtrykt tilfredshed med den debat, som Kristeligt Folkeparti har rejst her i dag, fordi vi mener, det er nyttigt, at Folketinget indgående beskæftiger sig med indsatsen mod kriminalitet i dagligdagen. Det er jo det lovbrudsfænomen, som mest optager, berører og bekymrer de fleste borgere i dagligdagen.

Vi har drøftet holdninger, og vi har fået nogle meget klare meldinger, synes jeg, positive meldinger, også holdninger til politiets arbejde, en opbakning, der er ganske klar. Vi har drøftet en indsats over for de unge lovovertrædere for at forhindre, at de bliver unge lovovertrædere. Det har også været et positivt forløb.

Vi forstår de synspunkter, der ligger til grund for det dagsordensforslag, Kristeligt Folkeparti har fremsat, men der er punkter, vi mener kan udtrykkes mere præcist, ligesom vi heller ikke finder formuleringerne om politiets arbejdsfor-

hold og amtskommunerne velegnede i denne sammenhæng. Jeg skal derfor på vegne af de tre regeringspartier, Socialdemokratiet og Centrum-Demokraterne fremsætte følgende forslag om motiveret dagsorden, der efter min mening afspejler den debat, vi har haft her i dag:

Forslag om motiveret dagsorden.

»Folketinget opfordrer regeringen til at arbejde for

- at indrette politiets arbejdsforhold på en sådan måde, at ressourcerne udnyttes bedst muligt til det politimæssige arbejde,
- en forbedring af de lave opklaringsprocenter,
- en fortsat effektivisering af sanktionspolitikken, bl.a. således at voldsdømte indkaldes til afsoning hurtigt efter domfældelse, samt at fremme arbejdet med ændrede foranstaltninger over for unge lovovertrædere,
- at det tilstræbes, at unge lovovertrædere mellem 15 og 18 år i almindelighed ikke afsoner sammen med ældre kriminelle,
- at der gennem Det Kriminalpræventive Råd sker en fortsættelse og udbygning af oplysningskampagner vedrørende kriminalitet og dens forebyggelse.

Folketinget går herefter over til næste sag på dagsordenen.«

(Dagsordensforslag nr. D 39).

Formanden:

Der er nu fremsat følgende forslag om motiveret dagsorden fra hr. Fischer med tilslutning fra flere grupper: (se ovenfor). Også dette dagsordensforslag indgår nu i forhandlingen.

Justitsministeren (H. P. Clausen):

Jeg tager ordet i anledning af hr. Knud Linds sidste indlæg i håbet om, at vi kan stille cyklen til side og låse den for i dag i hvert fald.

Jeg har godt i avisen læst om, at forsikringsselskaberne havde sådan nogle tanker, men vi har ikke fået nogen henvendelse fra forsikringsselskaberne. Derimod har vi dem med i arbejdet med udarbejdelse af det register, som der nu tænkes på. Der arbejder vi også med brugerbetaling, nemlig således, at forsikringsselskaberne som brugere skal betale for brugen af det, ligesom andre brugere, der måtte være interesseret i at bruge det, skal betale for brugen af dette register. Så meget om det.

[Justitsministeren]

Så spurgte hr. Knud Lind, hvad der var sket med hensyn til BZ'erne efter betænkningens afgivelse. Ja, der er jo bl.a. sket det, at der i et af boligministerens forslag, som ligger her i Tinget, er indsat bestemmelser, som skulle gøre det muligt for kommunerne at skride ind over for tomme bygninger og gøre dem beboelsesuegnede og også gøre det muligt at få dem fjernet, således at BZ-situationerne vanskeligere kunne opstå. Det er en af de ting, der er sket.

I øvrigt har vi det problem under stadig overvejelse. Det er ikke sådan, at jeg på nogen måde er nogen ynder af BZ'ere eller vil holde hånden over dem, men vi må jo punkt for punkt arbejde os igennem det problem.

Carsten Andersen (SF):

På trods af at flere af ordførerne i første omgang påpegede, at det ikke var ungdomskriminaliteten, der alene var i fokus, tog indlæggene gang på gang udgangspunkt i de unges forhold, og det sluttede med justitsministerens påpegnings af, at det var de unge, man måtte tage udgangspunkt i, når man talte om kriminalitetsbekæmpelse.

Det skal jeg beklage, og jeg skal beklage, at justitsministerens blinde øje retter sig imod den økonomiske kriminalitet, imod voksenkriminaliteten, og at det ikkeblinde øje alene hæfter sig på de unge. Det er rigtigt, at hvis man bliver kriminel på et senere tidspunkt i sit liv, så har man været ung tidligere, men det er ikke ensbetydende med, at man skal kriminalisere de unges opvækst. Jeg skal også meget beklage, at justitsministeren ikke tog til genmæle eller i hvert fald meddelte Folketinget sin holdning til hr. Bjørn Elmquists påpegnings af et udflydende SSP-samarbejde: SSP skulle egentlig være en helhed, sådan at vi fik en enhedsforvaltning, der hed »Skole, Socialvæsen, Politi«, eller det, der faktisk hedder et politi- og kontrolsamfund fra vuggestuen til alderdomshjemmet. Det savner jeg justitsministerens holdning til, og jeg tror også, befolkningen begynder at vågne op og interessere sig for, hvad det egentlig er for en linie, sammenblandingen af det sociale og det politimæssige arbejde er ved at udvikle sig i.

Jeg synes også, at der er brug for regler i forbindelse med SSP-arbejdet, men det er jo ikke rigtigt, at det kun er et spørgsmål om at hjælpe unge – det har justitsministeren og en række ordførere påpeget. Det er også et spørgsmål

om, at man skal bruge de sociale myndigheder, man skal bruge de oplysninger, der ligger inden for skolevæsenet, til at hjælpe politiet i deres opklaringsarbejde – det er en alvorlig rystelse af vores retssamfund.

Det fremhævede hr. Nør Christensen jo meget fint ved at sige: Det, vi har brug for i kriminalitetsbekæmpelsen, er usikkerhed. Det er vel den usikkerhed, som i litteraturen er beskrevet ganske godt. Den viser, hvad det er for nogle samfund, vi kan få, hvis vi alle sammen skal gå rundt og vide os utrygge for, hvornår vi bliver overvåget, hvornår vi bliver kontrolleret, og hvornår politiet lige pludselig hugger til.

Der er foreslået tre dagsordener, og jeg skal oplyse, at vi ikke kan stemme for de dagsordener, der er stillet af Kristeligt Folkeparti og Fremskridtspartiet. Så har regeringspartierne, CD og Socialdemokratiet fremsat en dagsorden, og til den vil jeg sige, at det er en række almindeligheder. Vi har ikke ment – vi er for den sags skyld heller ikke blevet spurgt – at ville ulejlige Folketinget med at fremsætte sådan et dagsordensforslag. På den anden side har vi heller ikke nogen gode argumenter for at stemme imod den fra regeringen, CD og Socialdemokratiet, fordi vi faktisk er enige i en lang række af de intentioner, der står i den; men der er jo ikke noget egentligt konkret indhold i den. Det savner vi. Vi vil derfor støtte dagsordenen.

Formanden:

Når der bliver ro i salen og ikke mindst i sidegangene, så giver jeg ordet til den næste. Ikke før.

(Kort bemærkning).

Bjørn Elmquist (V):

Jeg skal blot sige til hr. Carsten Andersen, at han totalt har misforstået det, jeg har sagt om SSP. Jeg skal ikke igen gå ind i en debat om det; det må vi klare ved anden lejlighed. Men det skal ikke stå uimodsagt.

Det har på den anden side fået mig til at forstå, hvorfor hr. Carsten Andersen undervejs i debatten har haft de synspunkter, han har haft. Det må simpelt hen være, fordi han også har misforstået nogle af de andre ting, som han har lagt til grund for sit indlæg.

(Kort bemærkning).

Carsten Andersen (SF):

Jeg kan godt forstå, at hr. Bjørn Elmquist ikke synes, at det skal stå uimodsiget. Men så ville det jo i oplysningens ånd have været af interesse at sige, hvad det var, hr. Bjørn Elmquist ville sige imod det, og hvor det var, jeg havde misforstået nogle ting. Hr. Bjørn Elmquist gjorde ikke op med sit eget synspunkt, som blev lagt frem tidligere, nemlig at SSP-samarbejdet er en af vejene til et totalt overvågningssamfund i form af et samarbejde mellem socialvæsenet, politiet og skolevæsenet.

Jane Oksen (FP):

Der er ud over vores egen dagsorden foreslået en dagsorden fra Kristeligt Folkeparti og en fra de øvrige partier.

Kristeligt Folkepartis dagsorden synes vi lyder fornuftig nok. Der er en masse kønne henstillinger. Men vi synes også, at der er noget selvmodsigende i, at man siger, at man vil effektivisere sanktionspolitikken, og at en domfældt skal påbegynde afsoningen, sådan at antallet af tiltalefrafald mindskes mest muligt. Samtidig opfordrer man til et øget antal pladser i familiepleje og institutioner bl.a. for at undgå, at lovovertrædere mellem 15 og 18 år afsoner sammen med kriminelle.

Vi mener ikke i Fremskridtspartiet, at der er brug for et øget antal sociale institutioner; det gav jeg også udtryk for i min ordførertale. Der skal nogle strengere sanktioner til over for de unge, de skal ikke anbringes i familiepleje eller på døgninstitution. En fjerdedel af lovovertræderne har i forvejen tilbragt deres barndom på institution eller i døgnpleje, og det har kun påvirket dem i skadelig retning. Derfor må vi forkaste Kristeligt Folkepartis dagsorden.

Den dagsorden, regeringen har foreslået i fællesskab med Socialdemokratiet, synes vi lyder meget godt, men vi havde selvfølgelig allerhelst set, at det var Fremskridtspartiets dagsorden, man kunne tilslutte sig. Der er en række mangler ved den. Jeg gav også i min ordførertale før udtryk for, at vi savnede en konsekvent handlingsplan for kriminaliteten fra regeringens side. Dagsordenen er også en række kønne henstillinger. Vi synes, der mangler noget, f.eks. tiltalefrafald og betingede domme, som jo er et problem.

Men alt i alt er den positiv, og derfor har vi besluttet os for at tilslutte os den. Så håber vi, der kommer noget mere ud af det, end der gjorde sidst, da vi havde debatten om unge lovovertrædere den 23. februar. Socialdemokratiet og SF opfordrede dengang til, at der blev indhentet forslag med henblik på ændrede foranstaltninger over for unge lovovertrædere osv., og regeringen var jo også enig i, at vi skulle til at gøre noget for de unge lovovertrædere nu.

Der er ikke sket noget endnu, men debatten er selvfølgelig heller ikke så gammel, og vi håber, at der med denne dagsorden vil komme noget bedre ud af det specielt med henblik på politiets arbejde, som vi lægger meget stor vægt på. Vi kan altså tilslutte os regeringens og Socialdemokratiets dagsorden.

(Kort bemærkning).

Inger Stilling Pedersen (KRF):

Jeg bliver nødt til at sige til Fremskridtspartiet, at når vi ønsker den slags institutioner, er det som alternativ til fængsel. Det er altså ikke noget, man kan undvære. Hvis ikke der findes lukkede institutioner og steder, hvor man kan anbringe unge kriminelle, så har de kun én mulighed: det er fængsel blandt andre kriminelle, som er meget, meget hårdere end de selv.

Derfor er vi nødt til – uanset om man kan lide institutioner eller ej – at finde nogle steder, hvor de kan anbringes under forhold, så man også langt bedre kan hjælpe dem ud af kriminaliteten. Det er det, der ligger i det.

Vi havde selvfølgelig helst set vores egen dagsorden blive vedtaget, den siger mere præcist, hvad det drejer sig om. Vi vil ikke trække den tilbage. Vi vil undlade at stemme til regeringens; vi er sådan set enige i de ting, der står i den, men mener, det kunne være udtrykt lidt mere præcist.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslag om motiveret dagsorden nr. D 39 af Fischer (KF), Ole Espersen (S), Bjørn Elmquist (V), Kirsten Lee (RV) og Nør Christensen (CD) (se foran)

vedtoges med 101 stemmer (S, KF, V, FP, RV, CD og Steenholdt (GrønL.)); 24 (SF og KRF) stemte hverken for eller imod.

Hermed var følgende forslag bortfaldet:

Forslag om motiveret dagsorden nr. D 37 af Inger Stilling Pedersen (KRF) (se foran).

Forslag om motiveret dagsorden nr. D 38 af Jane Oksen (FP) (se foran).

Hermed sluttede forespørgslen.

Den sidste sag på dagsordenen var:

7) Første behandling af lovforslag nr. L 228:

Forslag til lov om ændring af lov om folkebiblioteker m.v. (Nedlæggelse af Bibliotekstilsynet m.v.).

Af kulturministeren (Ole Vig Jensen).
(Fremsat 12/4 89).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Qvist Jørgensen (S):

Det synes ganske klart, at kulturministeren med dette lovforslag lægger op til at imødekomme de krav, der er indbygget i afbureaukratiseringsrapporten, som vi stiftede bekendtskab med i december måned 1988. Men vi tror ikke, at det er det eneste motiv til at fremsætte forslaget.

Umiddelbart ser det ud, som om ministeren vil fjerne de reelt eneste specialuddannede på biblioteksområdet fra sit departement, hvorefter der vil ske en decentralisering for visse deles vedkommende. Der vil ske en total fjernelse på andre områder – jeg tænker her på biblioteksplanlægningsområdet – og der vil ske en endelig overladelse af vitale biblioteksområder til ikke-egentlige fagfolk – altså over i departementet – samt naturligvis over i Rigsbibliotekskarembetet.

Jeg synes, det er lidt mærkeligt, at man så kort efter, at formidlingen af bibliotekspengene er overgået fra Forfatterforeningen til Bibliotekstilsynet, absolut vil finde på noget nyt. Imidlertid vil vi ikke afvise, at det kan være nyttigt at koncentrere sig om etablering af en Copy-Dan-lignende ordning for så vidt angår den del af Bibliotekstilsynets hidtidige virksomhed.

Det skal ikke skjules, at vi er betænkelige ved at fjerne den obligatoriske biblioteksplanlægning fra kommunerne – i hvert fald at gøre det så hurtigt, som det her er foreslået. Jeg tror, at hvis der kørte nogle flere obligatoriske planrunder, således at kommunerne opdagede, at det faktisk er nyttigt og ulejligheden værd at gennemføre disse overvejelser og disse planlægninger, så ville man erkende det brugbare i planrunderne. Denne erkendelse er nok ikke helt slået igennem endnu.

Nedlæggelsen af Biblioteksrådet, hvor vi jo er i den lidt mærkelige situation, at vi i forbindelse med et andet lovforslag, der er under behandling, diskuterer sammensætningen af Biblioteksrådet, synes vi det er lidt mærkeligt at vi skal beskæftige os med netop nu, hvor det jo altså er til behandling andetsteds. Men vi er faktisk enige i, at en udbygning af høringsforpligtelsen i Kommunernes Landsforening i forbindelse med Danmarks Biblioteksforening og også de faglige organisationer kan opveje i hvert fald dele af tabet.

I øvrigt synes jeg, det er vigtigt, at vi får kigget på de fem gode grunde til at bevare Biblioteksrådet, som Bibliotekarforbundets formand afleverede i Kulturudvalget den 15. marts i år. Men det materiale kan så indgå i det udvalgsarbejde, der skal i gang.

Konkluderende må jeg meddele, at vores beejstring for dette lovforslag ikke er ret stor, men vi vil dog ikke modarbejde det.

Eva Møller (KF):

Det kommer vel næppe som en overraskelse for nogen, når jeg kan tilslutte mig det foreliggende lovforslag, der, som det er anført både i bemærkningerne til lovforslaget, og som det i øvrigt også blev nævnt af den socialdemokratiske ordfører, er et led i regeringens afbureaukratiseringsplan.

I og med at Det Konservative Folkeparti er gået ind for afbureaukratiseringsplanen, fordi vi mener, det er rimeligt, at man forsøger at samle opgaverne på færrest mulige niveauer, sådan at der ikke er så mange niveauer, der beskæftiger sig med de samme ting, mener vi, at behovet for Bibliotekstilsynet med omlægningen af biblioteksafgiften ikke er så stort, som det hidtil har været.

Vi mener også, at vi på en lang række områder sagtens kan lade kommunerne have en stør-